Բ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 401 ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ 6 ՄԱՅԻՍ 1885 (Ն. Տ.) 18 ՄԱՅԻՍ 1885 4 ՇԱՊԱՆ 1302

40 ՓԱՐԱ.

[illegible]
Յայտարարութեանց [illegible] 2 դահեկան է. [illegible] կարկառութիւն կըլլայ։
Օրագրիս վերաբերեալ [illegible] է ուղղել
«Առ խմբագրութիւն ԱՐԵՒԵԼՔ օրագրի»
ԽՄԲԱԳՐԱՏՈՒՆ. Գալաթիա, Նորատունկեան խան։ [illegible]

[illegible] نورادونكيان خانده [illegible]
غزته‌سى اداره‌سنه

Les annonces sont reçues
à l'EASTERN AGENCY,
Karakeuy, Déirmén han

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

40 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար	Տարեկան	դահեկան	արծաթ	200
» »	Վեցամսեայ	»	»	100
» »	Եռամսեայ	»	»	50
Գաւառաց համար և օտարական թղթատարով տարեկան			»	240
Գաւառաց համար և օտարական թղթ. [illegible] վեցամսեայ		»	»	120
Օտար երկիրներ	Տարեկան	ֆրանք		56
» »	Վեցամսեայ	»		28

Դուրս ղրկուած լրագրաց համար ծախքը Տնօրէնութեան վրայ է։
Խմբագրութեան ղրկուած [illegible] և նամակ կամ գրութիւններ չ'տրուիր։

Ծանուցմունք կընդունուին
ԻՍԴԸՐՆ ԷՃԷՆՍԻ
գործակալութեան ձեռամբ, Քարաքէօյ, Տէյիրմէն խան

Կ. ՊՈԼԻՍ

ՇԱԲԱԹ 4 ՄԱՅԻՍ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՌՈՒՍԻԱ, ԲՈԼՈՆԻԱ, ԳԵՐՄԱՆԻԱ

(Մօրնինկ Փօսթ, 2 Մայիս)

Անգլօ-ռուս խնդրոյն արդի տագնապալից վիճակին մէջ գերման կառավարութեան դիտաւորութիւնք կատարեալ և խորհրդաւոր անստուգութեամբ մը պաշարեալ են, և այս անստուգութիւն մասնաւոր նշանակութիւն կուտայ կարգ մը լուրերու, որք այս օրերս լսուած են բոլոնական խնդրոյն նկատմամբ ռուսօ-գերման աշխարհավարութեան վրայ։

Բոլոնիոյ բաժանումէն ի վեր Պերլինի և Բեդրսպուրկի կառավարութեանց միջեւ դիտուած ամուր դաշնակցութեան գլխաւոր շարժառիթն եղած էր Բոլոնիոյ բաժանման մէջ իրենց մասնակցութիւն։ Հարկ անհրաժեշտ էր կատարեալ հպատակութեան մէջ պահել զԲոլոնիա, և առաջքն առնուլ բոլոր այն ձգտումներու և միաբանութիւններու, որք բոլոնական ազգին նորէն անկախ դիրք մը և դեր մը կրնային տալ Եւրոպիոյ մէջ։ Այս անհրաժեշտ հարկ յարձակողական և պաշտպանողական համաձայնութիւն մը յառաջ բերաւ Ֆրէտէրիքի և Կատարինէի յաջորդաց միջեւ, համաձայնութիւն մը յոյժ սերտ և մտերմագոյն տեսակէն։

Երկու դաշնակիցներէն Բրուսիա միայն իրաւունք ունի գոհ լինելու իր բոլոնական աշխարհավարութեան արդիւնքէն։ Ամ ըստ ամէ Գերմանականութեան յառաջդիմութիւնն ևս քան զեւս զգալի կը դառնայ ի Բոզէն և «Բոլոնական Հանրապետութեան» ուրիշ գաւառաց մէջ, որք ինկած են Բրուսիոյ բաժնին։ Գերմանական մշակութիւնն ու գաղթականութիւնն աճապէն քայլեր կ'առնուն, և բոլոնական ազգութեան ի հիմանց ջնջման դէմ ամէն արգելք բառնալու հաստատ որոշման պատճառաւ է որ Բրուսիոյ կառավարութիւնը Վատիկանի հետ բռնուեցաւ մեծ կռուոյ մը, որ տասն և հինգ տարիներէ հետէ կը յուզէ զԲրուսիա՝ Քուլթուրքամփ (Մարտ Լուսաւորութեան) անուան ներքեւ։

Պիոս Թ. Պապը Բոզենի Լէտոխովսքի ազգասէր բոլոնացի Արքեպիսկոպոսը ճանչած էր իբրեւ «Դուհերըց» (Բրէմ) կամ Պատրիարք Բոլոնիոյ, և Պապին այս գործ Պերլինի մէջ այնպէս մեկնուեցաւ թէ Վատիկան կը քաջալերէր Բոլոնացւոց ազգային բաղձանքներն, ուստի և նկատուեցաւ Բրուսիոյ դէմ թշնամական գործ մը Վատիկանի կողմէ։ Թէեւ Լէոն ԺԳ. Պապն հաւանեցաւ խոնարհելու տեւտոնեան (գերմանական) զայրոյթին առջեւ, և Բոզենի Աթոռէն հանեց Հռոմ կանչեց զԿարդինալ Լէտոխովսքի, բայց տակաւին Բրուսիա բացարձակ ապահովութիւն կը պահանջէ թէ Բոզենի նոր Արքեպիսկոպոսը բոլոնացի ազգասիրաց շրջանակէն դուրս մնացող կաթոլիկ եկեղեցականներէն պիտի ընտրուի։

Իսկ ռուսական Բոլոնիոյ մէջ, ռուս իշխանութիւնք նոյնչափ խիստ և առաւել անգութ ընթացք մը բռնեցին․ բայց նոյնչափ յաջողութիւն չկրցան գտնել։ «Հանդարտութիւն կ'իշխէ ի Վարշաւիա»․ բայց երկրին Ռուսացումն բնաւ յառաջ չերթար։ Բոլոնական ազնուականութեան հողերուն ամբողջական գրաւումն իսկ աւելի վնաս տուաւ Բոլոնացւոց, քան օգուտ՝ Ռուսաց։

Բոլոնիոյ մէջ իրաց վիճակը ռուսական տեսութեամբ մը յոյժ ծանրացաւ վերջին տարիներս, շնորհիւ կարգ մը օրինաց, զորս Բեդրսպուրկի կառավարութիւնն հաստատած էր ռուսական շահեր պաշտպանել կարծելով։ Ռուսական բնիկ արուեստները քաջալերելու և ռուս սպառիչները գերման գործարանատեարց կարօտ չըլլալու համար, գերմանական սահմանագլխէն եկող վաճառաց վրայ մաքսերն ա՛յն աստիճան բարձրացուցուած էին, որ գործնականապէս արգիլուած էր գերմանական վաճառաց մուտքն ի Ռուսիա։ Բայց հետեւանքն ի դերեւ հանեց ռուս կառավարութեան ամէն ակնկալութիւնները։ Բազմաթիւ գերմանացի արուեստաւորք և գործարանատեարք, նոր մաքսերուն իրենց առջեւ քաշած պատուարը բառնալով, ռուսական Բոլոնիոյ սահմանաց մէջ գետիններ գնեցին գործարաններու համար, և բոլոնացի աժան գործաւորութեան աջակցութեամբ, շուտով վերստացան և յառաջ տարին իրենց նախկին առեւտուրը, սա նոր առաւելութեամբ որ մաքսերը բարձրացած լինելով՝ աւելի բարձր գներով կը վաճառէին իրենց արտադրութիւնները։ Այսպէս, թէեւ ռուս կառավարութիւնը մաքսերը բարձրացուցած էր որպէս զի գերմանական գործարանաց արտադրութիւնք չկարենային վաճառիլ Ռուսիոյ մէջ, բայց գերմանացի արուեստաւորք ռուսական հողին վըրայ՝ Վարշաւիոյ մօտերը՝ փոխադրելով իրենց գործարաններ, ո՛չ միայն չվնասուեցան, այլ և ուղղակի օգտուեցան մաքսերու բարձրացումէն, որով բնականապէս կը բարձրանային ռուսական հողին վրայ պատրաստուած տարազագործութեանց գները։

Ռուսական Բոլոնիոյ մէջ հաստատուող այս առաջին Գերմանաց օրինակին շատեր հետեւեցան։ Գերմանական դրամագլուխը գործ փնտռեց ի Բոլոնիա, և այսպէս մի քանի տարիներէ հետէ ռուսական Բոլոնիոյ մէջ կը տեսնենք ճարտարարուեստից յոյժ նշանաւոր ծաւալում մը։ Բոլոնական արտադրութիւնք որք յառա[illegible] մանական դրամագլխով, բացարձակապէս տիրած են Ռուսիոյ հրապարակներուն։ Մաքսային գիծը Ռուսիոյ մասն կը նկատէ զԲոլոնիա, և Մոսքուայի համասլաւեան հայրենասէրք զայրոյթով կը տեսնեն որ բնիկ ճարտարութիւնք պաշտպանելու սահմանուած միջոցներ կը ծառայեն միայն գերմանացի գործարանատեարց արկղերը րուբլիներով լցնելու և բոլոնացի գործաւորաց գըրպանները՝ քաբիկներով։ Ի Բոլոնիա գերմանական գաղթականութիւնը թէ՛ կը բազմանայ և թէ՛ կը հարստանայ։ Գերման գործաւորք կը մըցին Բոլոնացւոց հետ, և մեծագոյն ճարպկութեան ու փորձառութեան շնորհիւ, կը յաջողին առաւելագոյն բաժին մ'առնալ։ Գերմանացի գործատէրն ալ կը նախընտրէ գերմանացի արհեստաւորը։

Յոյժ շահեկան յօդուած մը, որ վերջերս երեւցաւ համասլաւեան կուսակցութեան պաշտօնական թերթին՝ Մոսքովսքիէ Վէտոմոստի մէջ, ցոյց կուտար թէ իրաց նոր վիճակն ի Բոլոնիա ո՛ր աստիճան սկսած էր հոգ պատճառել Ռուսիոյ ամէն կողմէ։ Յիշեալ յօդուածը կատարեալ խոստովանութիւն մ'էր թէ Ռուսիա բոլորովին ի դերեւ ելած էր Բոլոնացիները ռուսացնելու ջանից մէջ․ թէ, ընդհակառակն, Բոլոնիա եւս քան զեւս վնասակար կը դառնայ Ռուսիոյ, քանի որ կարող կը լինի յաղթահարել՝ ճարտարագործական ասպարիզին վրայ՝ ամէն ռուսական մրցման, և քանի որ Գերմանք և գերմանական դրամագլուխն սկսած են ուղղիչ լինել բոլոնական արուեստագործութեան և զայն կ'ուղղեն ընդդէմ ռուսական բարգաւաճման։ Ռուս թերթը կ'եզրակացընէր թէ, այս պարագայից մէջ, Ռուսիոյ համար լաւագոյն միջոցն էր գըլխովին Գերմանիոյ յանձնել զռուսական Բոլոնիա։ Երբ այսպէս Բոլոնիա ռուսական սահմանագլխէն անդին նետուի, մաքսային գիծը կարող կը լինի վերջապէս պաշտպանել լաւն ռուսական տարազագործութիւնները, մինչ Գերմանք, որք իրենց բաժնի մէջ այնքան շուտով բնաջնջել կ'ըսեն բոլոնական ազգութիւնը, ռուսական Բոլոնիան եւս առնալով՝ ընդարձակագոյն ասպարիզի մը վրայ կրնան շարունակել նոյն գործ, և ասով ուրիշ մեծ հոգէ մ'ալ կ'ազատեն զՌուսիա։

Պ. Կավառ, երբեմն դեսպան ի Լոնտոն, «Վիսդուլա գետի ձախ եզրը» խորագրով տակ ֆրանսական երեւելի հանդէսի մը մէջ յօդուած մը հրատարակելով մանրամասնօրէն խօսած է ծայրայեղ ռուսական կուսակցութեան Բոլոնիոյ նկատմամբ ընթացքին վրայ, և նոյն առթիւ Ռուսիոյ և Գերմանիոյ միջեւ յարաբերութեանց վրայ։ Ռուսօ-բոլոնական գաւառաց գերմանական կայսրութեան թողումն անկասկած յոյժ մեծ շահ մը պիտի լինի գերմանական աշխարհավարութեան։ Ռուսական Բո[illegible]ցի մը ձեւով մխուած է Գերմանիոյ կողին մէջ, և երբ Գերմանիոյ թողուի, այս մեծ անպատեհութիւն կը վերնայ Պիզմարք իշխանին հայրենեաց համար։ Գերմանիոյ վեհապետք չեն մերժեր օտարազգի ժողովուրդներ, երբ կը հաւատան թէ կարող են գերմանացնել և պահել զայնս։ Եւ պատճառներ ունինք կարծելու թէ Պիզմարք իշխանը չպիտի մերժէ ռուսական Բոլոնիան, երբ իրեն առաջարկուի վերջնապէս։

Պ. Կավառ Բոլոնիոյ վրայ Պիզմարք իշխանին նախկին գաղափարները կը ծանօթացնէ մեզ։ 1863ին, բոլոնական ապստամբութեան ժամանակ, պահ մը եղաւ որ կասկածներ կային Ռուսիոյ վերջնական յաջողութեան վրայ, և օտար ազգաց կողմէ ապստամբ Բոլոնացւոց ցոյց կը տրուէին համակրանք, որք կը կարծուէր թէ ազդեցութիւն պիտի կրնային ունենալ Արեւմտեան Տէրութեանց (Անգլիոյ և Ֆրանսայի) քաղաքական գործողութեան վրայ, ի միջամտութիւն մղելով զայնս։ Բայց Պ. Պիզմարք, այն ատեն պարզ քաղաքագէտ մը, տարբեր տեսութիւններ կը տածէր բոլոնական խնդրոյն վրայ, թէեւ ինք ևս կասկածներ ունէր Ռուսիոյ վերջնական յաղթութեան վրայ։ Օր մը, Բրուսիոյ Երեսփոխանաց Ժողովոյն մէջ, ուղղելով իր խօսք առ Պ. Պէհրէնս, Դեր-Նախագահ Ժողովոյն, գերմանական կայսրութեան ապագայ Նախարարապետը բացագանչեց․ «Երբ «ի Բոլոնիա իրաց վիճակն յուսագոյն «դառնայ, և երբ Ռուսք յետս մըղ«ուին, կամ պարտաւորին օգնութիւն «հայցել միւս Տէրութիւններէն, Բրու«սիա կարող է իր հաշւոյն ամբող«ջովին գրաւել զԲոլոնական թագաւո«րութիւն, ուր երեք տարւոյ մէջ «ամէն ինչ գերմանացնել շատ դիւրին «է։»—«Բայց կ'երեւի թէ կատակ կ'ընէք», պատասխանեց Պ. Պէհրէնս։ «Ընդհակառակն, պատասխանեց Պ. Պիզմարք. լրջօրէն կը խօսիմ։ Պիտի «տեսնէք թէ Ռուսք ձանձրացած են «բոլոնական «ժանտախտ»էն։ Ալեք«սանդր Կայսրն ինք իսկ այսպէս ըսաւ «ինձ»։

Յոյժ հետաքրքրաշարժ և հրահանգիչ է Պիզմարք իշխանին 22 տարի առաջուան նոյն դիտողութիւնը բաղդատել այս աւուր Մոսքովսքիէ Վէտոմոստի յօդուածին հետ։ Մոսքովսքիէ Վէտոմոստի ետեւ կանգնած են Պ. Կադքոֆ, համասլաւեան մեծանուն խմբագրապետը, Պ. Բոպետոնոսձեւ, արդի Կայսեր նախկին դաստիարակն և այժմեան մտերիմ խորհրդականը, նաև Կոմս Դոլսդոյ, ծայրայեղ-ազգասէր Նախարարն Ներքին Գործոց։ Այս երեք անձինք կրնան համարուիլ Ռուսիան կառավարող Եռապետութիւնը։ Պ. Բոպետոնոսձեւ, Վեհ. Կայսեր մտերմական խորհրդականը լինելէն զատ, Ռուսիոյ Ս. Սինոդին Կայսերական Ընդհանուր Ներկայացուցիչը կամ Պրոկուրորն է, որով ռուս Եկեղեցին գործնականապէս կ'ենթարկի նոյն պաշտօնատարին իշխանութեան, որ կրօնային գործոց Նախարարէ մը առաւել ազդեցիկ է։

Արդ, երբ Պիզմարք իշխանը փափաքող է առնուլ և երբ Ռուսք փափաքող են թողուլ ռուսական Բոլոնիան, արդեօք Ռուսիա՝ ի փոխարէն՝ ի՞նչ պիտի ստանայ գերմանական կայսրութենէն, որ անշուշտ պարտականութիւն պիտի համարի այդպիսի մեծ նուէր մը պատշաճապէս փոխարինել Ցարին։ —Ահա՛ հարց մը, որ իրաւամբ կը զբաղեցնէ այս պահուս Եւրոպիոյ քաղաքագիտաց միտքն։ Երբ կը ծանուցուի թէ անգլօ-ռուս խնդրոյն մէջ Գերմանիա շահուած է Ռուսիոյ կողմն, արդեօք առաջին նշա՞նը պէտք է տեսնենք ռուսական Բոլոնիոյ նկատմամբ արդէն որոշեալ սակարկութեան մը։

ՊՈՒԼԿԱՐՔ ԵՒ ՅՈՅՆՔ ՊԱԼՔԱՆԵԱՆ ԹԵՐԱԿՂԶԻՈՅՆ ՄԷՋ

Ս. Գէորգայ տօնին օրը Փիլիպէի մէջ պատահած անկարգութիւնք, որոց վերաբերեալ տեղեկութիւններ հրատարակեցան արդէն Լրագրոյս Ներքին Լրոց բաժնին մէջ, անգամ մ'եւս կ'ապացուցանէին Պուլկարաց և Յունաց ցեղային անհաշտելի ատելութիւնը։ Պուլկարք բացարձակապէս կը հռչակեն — կ'ըսէ Հէլլ — թէ Արեւելեան Ռումելի Պուլկարիոյ հարազատ մասն է միայն, և թէ պուլկարական հայրենեաց մասը կը կազմեն նաև Մակեդոնիա և Թրակէ։ Յոյնք այս երկրաց վրայ իրաւունքներ ունենալ կը կարծեն, և յունական ու պուլկարական հակառակ պահանջմունք սաստիկ իրարու կը բախին։ Ժամանակ մը Յոյնք դերիշխան դիրք մ'ունէին Պուլկարաց վրայ, զորս շատ տեղեր կը կթէին հելլենական դաստիարակութեամբ, և գրեթէ ամենուրեք կը կաշկանդէին իրենց եկեղեցական իշխանութեան ներքեւ։ Բայց պուլկարական հերձուածը կրօնապէս և պուլկարական ինքնօրինութիւնը քաղաքականապէս յեղաշրջեցին դերերը։ Պուլկարք շատ ջանքեր կ'ընեն որ Յոյնք ու Թուրքք թողուն Արեւելեան Ռումելին։ Թուրքաց մասին իրենց այս ջանքեր արդէն մեծ մասամբ պսակուած են յաջողութեամբ․ բայց Յոյնք, թէև շատ աւելի սակաւաթիւ, աւելի սրտոտ լինել կ'երեւին, և չեն գաղթեր Պուլկարաց վարչութեան թողուած վայրերէն։ Փիլիպէի դէպքերը ցոյց կուտան թէ Պուլկարք կ'ուզեն Յունաց ևս աչքը վախցնել, և թէ այս մասին պուլկար ժողովրդեան աջակից են՝ եթէ ոչ քաղաքային իշխանութիւնք՝ գէթ զինուորական և ոստիկանային զօրութիւնք, որք, ըստ պատմութեան Հէլլի, անտարբեր հանդիսատես եղած են Յունաց գանակոծման, եթէ ուղղակի չեն մասնակցած կռուոյն և գանակոծող Պուլկարաց կողմը չեն բռնած։

Լուր մը զոր ընթերցողք կը գտնեն Լրագրոյս այս աւուր Ներքին Լրոց բաժնին մէջ, ցոյց կուտայ թէ Պուլկարք ժամանակէ մ'ի վեր իրենց վերագրուած պարսաւելի խորհրդոց գործադրման արդէն սկսած են․ որովհետեւ պուլկար հրոսախումբեր արշաւեր են Մակեդոնիոյ մի կէտին վրայ, և թէպէտ Օսմ. զօրքերն յաջողեր են յետս մղել զայնս, բայց իրողութիւնն ինքնին ոչինչ նուազ ծանրակշիռ է։ Պէ՞տք է մեթէ որ Պուլկարիա և Արեւելեան Ռումելի, որք Օսմ. Կայս. Կառավարութեան վեհանձնութեամբ և ներողամտութեամբ կը վայելեն հանդարտօրէն քաղաքական և վարչական ինքնօրինութիւն, այս թանկագին արտօնութիւնը գործածեն Օսմ. ուրիշ նահանգներու անդորրութեան և Տէրութեան ամբողջութեան դէմ դատապարտելի խորհուրդներ սնուցանելով, և յամառ պահուն ի հրապարակ նետելով։ Տարակոյս չունինք թէ սահմանագլխոց վրայ սպասող օսմ. ոստիկանական և զինուորական զօրութիւնք անթերի կը կատարեն իրենց պարտաւորութիւն, և թէ պուլկարական շարժումներ միշտ ի դերեւ պիտի ելնեն, զորչափ ոչ մէկ Տէրութիւն անոնց աջակցելու անխոհեմութիւնն ունի։ Պուլկարք եւս գիտեն զայս․ բայց իրենց նպատակ է շարունակ գրգռեալ վիճակի մէջ պահել զՄակեդոնիա, զոր ուրիշ կողմէ մը Ալպանիացիք հանդարտ պահելու չեն վարժուած տակաւին, և այսպէս գետինը պատրաստել ապագայ գործողութեանց։ Ահա Պուլկարաց այս ձգտումներ պարսաւելի են օսմ. տեսակէտով, դաշնագրաց տեսակէտով և միջազգային իրաւանց տեսակէտով, ուստի և մեք ցաւով միայն կրնանք յիշել զայնս։ Նմանապէս գոհութիւն չենք կրնար յայտնել, երբ կը տեսնենք թէ Պուլկարիա և Արեւելեան Ռումելի քան կարի մեծագոյն ծախքեր ու ջանքեր կ'ընեն իրենց զինուորական զօրութեանց աճեցման համար, մինչ ժողովրդային բարեկեցութեան հետ աւելի սերտ առնչութիւն ունեցող նիւթոց — դաստիարակութեան, հասարակաց ապահովութեան, տնտեսական զարգացման և դատարանական բարեկարգութեան — համեմատապէս քիչ ուշադրութիւն կը նուիրեն։ Անկարելի է ժխտել այս վերջին կէտերու վրայ եւս թէ՛ Իշխանապետութեան և թէ՛ ինքնօրէն Նահանգին մէջ արդէն կատարուած յառաջդիմութիւնները․ բայց իրողութիւն մ'է թէ Պալքանաց երկու կողմերն ալ ամենամեծ հոգածութեան առարկայ են Պուլկարաց զինուորական յառաջդիմութեան վերաբերեալ հարցերն ու նիւթերն։ Եւ այս երեւոյթ բնաւ ուրախալի չէ մեզ համար։

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԱՌԱՋԻՆ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆՍ ԵՒՐՈՊԱՅԻ ՄԷՋ

4 ՄԱՅԻՍ

Հարլի Սդրիդի բնակարանին մէջ, նախաճաշ Պ., Տ. և Օ. Մ. Կլատստընի հետ․ մեզ սեղանակից են նաեւ Հերրիսըն բողոքական աւագ սարկաւագն, Լորտ Ագդըն պապական հեղինակն և երկու երեսփոխաններ։ Սեղանն կը ժպտի Հաւարտըն Գեսըլի խոշոր և կարմիր ելակներովն։

Տեսանք Փռանսական դեսպանն, մարգիզ Տ'Ադդուա։

Կ'այցեմ Պ. Դէլֆըրի տունն, իւր բարեկամ Պ. Մնացական Հախումեանցի հետ, ռուսահայ ազնիւ երիտասարդ։ Տիկինն, խարտեաշ դէմքով և փափուկ կազմով, կը պատկանի ռուս ցեղին և ծնած է Սիպերիայի մէջ, ուր կը ներբողէ բնական գեղեցկութիւնն։ «Կը ցաւիմ որ չունիմ լուսանկարներ որք պարզեն ձեր առջեւ Սիպերիայի չքնաղ դաշտերն և հովիտներն։— Լուսանկարի տեղ, տիկին, կրնաք ցուցնել ինձ մի ճերմակ թուղթ, որ գուցէ աւելի հաւատարմապէս կը պատկերէ ձեր հայրենիքի ձիւնապատ մակերեւոյթն։— Այսպէս կը կարծուի ընդհանրապէս, այլ այդ համոզում կը կարօտի սրբագրութեան․ Սիպերիա չէ մի սառնակոյտ, այլ մի ճշմարիտ եդեմ։» Հիւրանոցին մէջ կը նշմարեմ այն հատորներ զորս ծովային հրամանատարն հրատարակած է Կովկասի վրայ, գովելով հայ սարինաւէ մի առեւծի գլուխ, զորշ քարէ և բաւական արուեստաւոր, 'զոր նա փրցուցած է այն առեւծի արձաններէ որք կը պահէին Տրդատի սիւնազարդ բերկրանոցն (Թախտը Տրդատայ)։ Անգլիացի ուղեւորներն այսպէս կը խլեն ամէն յիշատակ, երբ չեն կրնան իրենց հետ տանիլ 'զայն ամբողջապէս․ վայրա՛գ եսութիւն, որով ծովապետն կը փոխարկուի ծովահէնի։

5 ՄԱՅԻՍ

Տեսանք ալէման դեսպանն, կոմս Միւնսդըր։

Լոնտոնի եղանակին մէջ, որ կը տեւէ ապրիլէն մինչեւ յուլիս, երբ մարդ երթայ Հայտ Բարք և կատարէ մի երեկոյեան պտոյտ, կը տեսնէ խոլոյն բրիտանական ազնուականութեան բոլոր փայլն։ Արաբիայի ազնուագոյն նժոյգներն և աշխարհի չքնաղագոյն կառքերն կը կազմեն անդ մի չքեղ և անվերջ թափոր, ուր միլիոնատէր լորտեր և լէյտիներ կը փերեւետեն սիրամարգիպէս, մինչ թիթեռնիկ երիտասարդներ կը հալածեն վարգայտ ամազոններն, որք սակայն գիտեն սանձել հաւասարապէս երիվար և սիրահար։

6 ՄԱՅԻՍ

Ճաշ Մարք Սդիւարդ երեսփոխանին հետ։ Սեղանակից են մեզ նաեւ Պէննէտ Ճ., Բէձէզ, Միլս և Հէնըըրի երեսփոխաններն, Լորտ Բէյ և իրենց տիկիններ։ Առանցմէ մին, լսելով թէ ուղեկիցս եկած է Տաճկաստանէ, հարցուց ինձ թէ քանի կին ունի․ կը կարծէ թէ, այդ երկրի մէջ, բազմակնութիւնն է ընդհանուր օրէնք։ Մի ուրիշ, լսելով ուղեկիցիս ճառին մէջ եւ և ֆոտ հայ բառերն, կարծեց թէ նա գիտէ անգլերէն, քանի որ կը գործածէ եւ (այո) և ֆոտ (դարպասատն) անգլիական բառերն։ Այս խումբ կը դեղերի պահպանողական կուսակցութեան դրօշին մօտ։

Տեսնելէ յետոյ Պալթի մարգիզն, ընդունեցանք հելլէն մասնախմբի ատենապետն, Պ. Անթօնիօ Բալլի, և դեր—ատենապետն, Պ. Ե. Մաւրոգորտադօ։

7 ՄԱՅԻՍ

Յոյն եկեղեցին լի է հելլէն, հայ և անգլիացի հաւատացեալներով և հետաքրքիրներով, որք կը լսեն պատարագ։ Արքիմանդրիտն կը յանձնէ ուղեկցիս մի խաչ որով օրհնէ իւր ժողովուրդ։ Օրհնութեան քարոզէն յետոյ, ճաշ սրբատունին մէջ, ուր ատենապետն կը կարդայ մի ուղերձ և ուղեկիցս պատասխանն կ'ընդունի ջերմ ծափեր, որոց նոր ճառեր կը յաջորդեն։ Ներկայ են Ամբրօսիօ Բալլի եկեղեցականն, հելլէն մասնախմբի անդամներէն Ալէքս Բալլի, Օ. Վալիէրի, Թ. Աքիլլէն և Ա. Բէդրոքոքինօ, և ուրիշ նշանաւոր անձեր։

Ընթրիք անուանի սեղանաւոր Պ. Հէնրի Օբբէնհայմի փարթամ բնակարանին մէջ։ Սեղանակից են մեզ երկու կոմսեր, Բըլ օվ Սէյնդ Ճերմէնս, Լորտ Հաղըն, Ֆրանսիս Սդօնըր, հանրային խորհրդարանի քարտուղար, Րօպերդ Պըդլըր, գանձային պաշտօնատունի հաշուապետ, Լայընէլ Ռէյսդ, Մաուրիս անգլիական դեսպան, Ռէյնըլդ Փօմընդ, ազատական երեսփոխան, Տէնիսըն, պահպանողական երեսփոխան, Ֆրանք Բըլըլ, հաշուապետ որ այցած է ասիական Տաճկաստան, ուսուցչապետ Մաքս Շլէյինկէր, ալէման ժամուլի հրեայ թղթակից, Տայմս, Օպզըրվըրի տնօրէն, Պօուլէս, Վանիթի Ֆէյրի տնօրէն, և ուրիշ կարեւոր անձեր։ Տիկինն, ծիրանէգոյն շրջազգեստով փառազարդուած, կ'ընդունի փայլուն ընկերութիւնն իւր ճոխ հիւրանոցի մէջ։

8 ՄԱՅԻՍ

Իտալեան դեսպանատունի քարտուղարն, Պ. Սիվէրդօ, կը մօտեցնէ ամենափափուկ քաղաքավարութեան մատուցարան եւ կը թուի չունենալ ոսկր եւ ջիղ։

9 ՄԱՅԻՍ

Տեսայ Սըր Ճօն Լըպպօք անուանի երեսփոխանն իւր ընդարձակ եւ բազմամարդ դրամատունի մէջ։

Իտալեան դեսպանն է զօրապետ Մէնապրէա, Վալ-Տօռայի մարգիզ․ ունի ազնիւ կին եւ սիրուն թոռունք։

10 ՄԱՅԻՍ

Արկայի դուքսէն եւ դքսուհիէն յետոյ, տեսանք Տէնդըն կրօնաւորն, որ ճանաչած է նախկին պատրիարքն Արեւելքի մէջ, և իւր բարեպաշտ լծակից։

Գիշերն, կը հրաւիրուինք Ապօրիճինըզ՝ Բրօթէքշըն սօսայէթիի տարեկան գումարմանն։ Այս ընկերութիւն հիմնուած է 1836ին, և նպատակն է եւրոպացի գաղթականին դէմ պաշտպանել տեղացին։ Սըր Ե. Ֆրայ կը նախագահէ․ ներկայ են Բիզ և Ճէնքինս երեսփոխաններն, նշանաւոր կղերականներ եւ աշխարհականներ, եւ 250ի չափ այրեր եւ կիներ, ընդհանրապէս անգլիացի․ մի քանի խափշիկներ կը ցցեն սաւ և անդ իրենց բրդոտ գլուխներ։ Երկար պիտի լինէր նկարագրել ժողովն եւ համակիր ցոյցերն։

11 ՄԱՅԻՍ

Ճաշ երբեմն Պաղտատի անգլիական հիւպատոս Պ. Լինչի հետ։ Տիկինն է մի պաղտատցի հայուհի, դեռ հայախօս, որ ամուսնին հետ կը բանակցի արաբերէն․ օրիորդներն չեն գիտեն իրենց մայրենի լեզու, թէեւ հայութիւն կը հոսի իրենց թխագեղ եւ յանկուցիչ դէմքերէ։

12 ՄԱՅԻՍ

Տեսայ Պ. և Օ. Ֆօրդըր։

Կ'այցենք Րիճէնդ'ս Բարքի կենդանաբանական պարտէզներ, որք կը գերազանցեն աշխարհի համանման հաստատութիւններն։ Ժողովուրդն կը խռնի առիւծին եւ վագրին, փղին եւ ռնգեղջիւրին, ընձուղտին եւ ձիագետոյն, օձին եւ արծուին, արջին եւ փոկին առջեւ, եւ զանց կ'առնու փոքր անասուններն։ Աւագ փիղն, Ճամպօ, կը դոչէ պլինձէ շեփորի պէս։ Ափրիկեան օձն կ'ամփոփուի եւ սլաքի պէս կը նետուի դէպ այցելուն, այլ իւր ոլջի թանձր ապակին կը կասեցունէ յարձակումն։ Ահեղ է առիւծն երբ նեղուի քաղցէն․ կը խոյանայ վանդակին մէջ, կը դոռայ որոտի պէս, եւ, մինչեւ որ ինք չըյագի, չէ թողուր որ էգն ճաշակէ իւր բաժին։ Վա՜յ տկարին։

13 ՄԱՅԻՍ

Ճաշ Տէվընշայր Հաուսի մէջ։ Սեղանակից են մեզ Տէվընշայրի դուքսն, իւր որդի, Հարդինկդընի մարգիզն, և զանազան երեւելի անձեր, երկու սեռէ։ Ապարանն ունի ընդարձակ պարտէզ, ճոխ սենեակներ և մի պատկերասրահ որ կը պարունակէ հին նկարչութեան հրաշակերտներ։

Կ'այցենք Նէշընըլ Կէլըրի թանգարանն, որ կ'ամփոփէ հին և նոր 1,000 նկարներ, սպանիական, անգլիական, ֆռանսական, հօլանտական և մանաւանդ իտալեան դըպրոցներէն արտադրուած։

14 ՄԱՅԻՍ

Տէր Տէնդըն իւր եկեղեցւոյ ամպիոնէն կը բացատրէ հայ կրօնն։ Խուռն բազմութիւն տաճարէն ներս և դուրս։ Քարոզէն յետոյ, որ բնաբանն է «Եթէ վշտանայ ինչ մի անդամն, վշտանան ամենայն անդամքն ընդ նմա, և եթէ փառաւորի մի անդամն, խնդան ամենայն անդամքն ընդ նմա», անգլիացի կրօնաւորն ելաւ բեմն, ուր ուղեկցիս և արքիմանդրիտն կը ներկայացունեն արեւելեան եկեղեցին, ծնրադրեց հայ կրօնաւորին առջեւ և խնդրեց իւր օրհնութիւն․ ժողովուրդն ծնրադրեց միահաղոյն, և Լուսաւորչի պաշտօնեայն, կանգուն և բազկատարած, կրկնեց Ոսկեբերանի աղօթքն․ «Որ օրհնես 'զայնոսիկ որք օրհնեն զՔեզ, Տէր, և սուրբ առնես զյուսացեալս ի Քեզ, կեցո զժողովուրդս Քո, և օրհնեա զժառանգութիւնս Քո, զլրումն եկեղեցւոյ Քո պահեա։— Օրհնեա՛լք եղերուք ի շնորհաց Սուրբ Հոգւոյն, երթայք խաղաղութեամբ, և Տէր եղիցի ընդ ձեզ և ընդ ամենեսեանդ, ամէն։» Հզօր ազդեցութիւն։

15 ՄԱՅԻՍ

Րիճէնդ'ս Բարք կը տօնէ գարունն։ Լըճակն, զեփիւռէն օրօրուած, կը կազմէ

ԱՅՍ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿՆԵՆ

Այս առաւօտեան սուրհանդակը մեզ կը բերէ յոյժ կարեւոր լուր մը, որ սակայն աֆղանեան խնդրոյն չի վերաբերիր։— Մայիս 12ին, Վարշաւիոյ մէջ, ռուսերէն Պաշտօնական Լրերն հրատարակած է նոր օրէնք մը, որուն համեմատ այսուհետեւ բոլոնական ամեն Նախակրթարանաց մէջ ուսուցման լեզուն պիտի լինի ռուսերէն։ Քանի մը տարի առաջ, ուրիշ օրէնքով մը, Նախակրթարանաց մէջ բոլոներէնը պահուելով հանդերձ, միջնակարգ վարժարանաց մէջ ուսուցման լեզուն ռուսերէն եղած էր։ Նոյն տնօրինութիւն այժմ կը հրամայուի նախակրթարանաց համար։ Միջնակարգ բոլոնական վարժարանաց մէջ բոլոներէն խօսիլ արգիլուած է, և կը կարծուի թէ, մի քանի տարիէն, նոյն տնօրինութիւն պիտի որոշուի նաև նախակրթարանաց համար։

—Նովոյէ Վրէմիա կը հրատարակէ խօսակցութիւն մը, զոր իւր մէկ խմբագիր ունեցեր է ի Կ. Պոլիս Պ. Նէլիտոֆի հետ։ Դեսպանն յայտարարեր է թէ Գերմանիա «Դարդանէլի չէզոքութիւնն երաշխաւորող կարգադրութեան մը» ծրագիրը կը յօրինէ սոյն միջոցիս, զոր ի մօտոյ պիտի մատուցանէ Տէրութեանց։

— Երեւելին Բրոֆ. Քոխ Գերմանիոյ կողմէ պատուիրակ անուանեցաւ Հռոմի Առողջապահական Միջազգային Ժողովոյն։

— Երբ, ինչպէս ծանոյց Լորտ Հարդինկդըն, անգլ. զօրքերը բոլորովին ելնեն Սուտանէ, եգիպտական բանակն, որ վերջին տարիներս յոյժ զեղչուած էր, պիտի վերակազմուի, և Խտիվին զօրաց թիւը 12,000 հոգի պիտի աւելնայ։

— Տէյլէ Նիւզի խօսքին նայելով, Օսմ. դեսպանն ի Բեդրսպուրկ յայտներ է Օսմ. Կառավարութեան թէ Հասան Ֆէհմի փաշայի վերադարձն ի Կ. Պոլիս պիտի դիւրացնէ Լոնտոնի մէջ աֆղանեան խնդրոյ բանակցութիւնը։ Պ. Նէլիտոֆ ևս սոյն վերադարձին նպաստաւոր գտնուեր է։

— Քանատայի մէջ ապստամբութիւնը կը շարունակէ, և երբեմն Քանատայի կառավարութեան զօրքերը կը յաղթուին, երբեմն ալ Լուի Ռիէլի հրամանաց ներքեւ համախմբեալ ապստամբները։ Բայց շարժումն օր ըստ օրէ կ'ընդարձակի, և հոգ կը պատճառէ Անգլիոյ մէջ։

— Գարատաղի իշխանին վեշտասանամեայ կրտսերագոյն աղջիկն, որ Բեդրսպուրկի մօտ Սմոլնայի վանքը կը գտնուէր, հոն մեռաւ փորհարութենէ։ Այս պատճառաւ էր որ Գարատաղի իշխանուհին այս օրերս գնաց Բեդրսպուրկ, բայց հոն մեռած գտաւ իւր աղջիկ։ Օրիորդին յուղարկաւորութիւնը զինուորական բացառիկ պատուով կատարեցաւ ի Բեդրսպուրկ։ Կայսրն ընտանեօք ներկայ էր։ Ութ ձիեր կը քաշէին դագաղակիր շքեղ կառքը։ Մարմինը Չէթինիէ պիտի տարուի։

— Մոսկուայի վաճառականք մտադիր են Ալեքսանդր Գ. Կայսեր մատուցանել շնորհակալեաց ուղերձ մը, շնորհաւորելով զՆ. Կ. Վեհափառութիւն վասն այս հաստատուն և ազդեցիկ քաղաքականութեան որում հետեւեցաւ Անգլիոյ հետ ծագած աֆղանեան խնդրոյն մէջ։ Վաճառականք յոյս կը յայտնեն թէ նոյն հաստատուն և ազդեցիկ քաղաքականութեան պիտի հետեւի կառավարութիւնն ապագային մէջ, վասն բարեկեցութեան երկրին, որ սիրաժօժար պիտի ընէ ամեն զոհողութիւն կառավարութեան ոյժ տալու համար։ Ռուսիոյ միւս մեծ քաղաքներէն ալ նմանօրինակ ուղերձներ պիտի ղրկուին Կայսեր։

— «Ժողովրդեան Դաշնակցութիւն» կոչուած մեծ մարմինն, հրապարակային նիստ մ'ըրաւ ի Լոնտոն անցեալ շաբթու մէջ, ընդ նախագահութեամբ Պ. Սդորիի, արմատական անդամին Երեսփոխանաց ժողովոյն, խորհրդակցելու համար Լորտերու ժողովոյն ջնջման վրայ։ Ներկայ էին բազմաթիւ արմատական Երեսփոխաններ։ Որոշում մը քուէարկեցաւ, յայտարարող թէ արմատական հանրավարութեան առաջին ջանքերը պարտին ուղղուիլ ընդդէմ Ժառանգական (Լորտերու) ժողովոյն, և թէ արմատական և ազատական ընտրելիններէն պէտք է խնդրել որ նորակազմ Խորհրդարանին մէջ սոյն սկզբան համակերպելու խոստում տան։

— Հասան Ֆէհմի փաշա Բարիզի մէջ տեսակցած է նախարարապետ Պ. Բրիսոնի և արտաքին գործոց նախարար Պ. տը Ֆրէսինէի հետ։

— Անգլիացիք ի Բէզդա իրենց համախմբած զինուորական պաշարներն սկսած են աճուրդով վաճառել, պատերազմի ամեն երկիւղ փարատած լինելով։

— Անգլ. նախարարութեան կարեւոր յայտարարութիւնը (զոր անցեալ շաբթու մէջ ծանուցինք), թէ անգլ. զօրքերը պիտի ելնեն Սուտանէն. թէ Խարդումի վրայ քալելու և զՄէհտին ջախջախելու ծրագիրն ի բաց թողուած է. թէ Սուաքիմ Պէրպէրի երկաթուղւոյն շինութիւնը պիտի դադրի, և թէ եգիպտական նոր սահմանագլուխը մինչեւ Վատի-Հալֆա միայն պիտի երթայ, ուրեք ուրեք գոհութիւն պատճառած է, և ուրեք ուրեք՝ յոյժ քննադատուած։ Անգլիոյ Արմատականք էին գլխաւորապէս որ կը պահանջէին Սուտանը թողուլ Սուտանցւոց, և քաշուիլ այն երկրէ։ Խտիվին կառավարութիւնը կը պահանջէ որ Տոնկոլա մնայ միշտ ընդ եգիպտական իշխանութեամբ։

—Թիֆլիզէ մայիս 9 թուով կը հեռագրուի առ Թայմզ թէ ռուսական նոր շարժմանք տեղի չեն ունեցած վերջերս։ Ամեն ինչ խաղաղութեան նպաստաւոր է թէ Աֆղանստանի սահմանաց վրայ եւ թէ ի Լոնտոն, ուր ռուսօ-անգլ. բանակցութեանց վիճակին վրայ տեղեկութիւնք գոհացուցիչ են։

—Ռուս կառավարութիւնը տեղային զինուորութեան սպայի աստիճաններ տուաւ քանի մը Թիւրքմէն ցեղապետներու։

— Գահիրէէ, մայիս 11, առ Թայմզ. Ընդհ. դատախազ Պ. Ուէսդ և Տիգրան փաշա Բարիզ կ'երթան, և անոնց ջանիւք կը յուսացուի թէ գոհացուցիչ կերպիւ պիտի կարգադրի օտարազգի տպարանատեարց նկատմամբ եգիպտական օրինաց գործադրման եղանակն։ Այս տարի եգիպտ. կառավարութիւնը նիւթ չպիտի ընդունի տրոց փոխարէն, այլ դրամ. որովհետեւ անգլ. բանակն ահագին քանակութեամբ դրամ թողած է Վերին Եգիպտոսի ժողովրդեան, որ հետեւապէս դրամով պիտի կրնայ վճարել դիւրաւ։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ամեն. Յարութիւն Ս. Պատրիարք Հայրն այսօր պատիւ կ'ունենայ Վեհ. Սուլթանին ներկայանալու։

Ըստ կանխագոյն կարգադրութեան, առաւօտուն կայս. Պալատէն հանդիսական բաց կառքեր ղրկուեցան ի Գում-Գաբու ուստից մեկնեցաւ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն ժամը 4ին։ Առաջին կառքին մէջ բազմած էր Ն. Ամենապատուութիւնն, վեղար ի գլուխ եւ պատուանշանք ի կուրծս, իւր քով ունենալով Թէշրիֆաթճի պէյն և իւր դէմն գործակատար Աբրահամ էֆէնտի։

Կառքին առջեւէն կ'ընթանային մէկ վարդապետ, երկու բարապանք եւ երկու հեծեալ զօրականք։ Իսկ ետեւէն չորս վարդապետք՝ ձիաւոր։ Երկրորդ կառքը նստած էին Գեր. Նար պէյ եւ Իզմիրլեան Սրբազանք եւ երրորդ կառքը՝ Վսեմ. Տիգրան էֆէնտի Եուսուֆեան, Բարսեղ էֆէնտի Հալաճեան և Գէորգ էֆէնտի Փանոսեան։

Գում-Գաբուէն մինչեւ Պէշիկթաշ, ամենուրեք ճամբուն երկու կողմը Հայք եւ օտարազգիք մեծ բազմութեամբ խռնուած, համակրանօք կ'ողջունէին Հայոց նորընտիր Պատրիարքն։

Ն. Ամենապատուութիւնը կայս. Պալատէն ելնելով, Բ. Դուռը պիտի երթայ եւ անտի ի Պատրիարքարան։

Հանդիսին մանրամասն նկարագիրը պիտի հրատարակենք վաղը։

ԶՄԻՒՌՆԻԱ, 4/16 մայիս

Ամեն. Տ. Մելքիսեդեկ Սրբազանի կաթողիկոսական ընտրութեան առթիւ քաղաքիս օտարազգի երեւելիք կը փութան իրենց ջերմ շնորհաւորութիւնն եւ համակրական զգացումներն յայտնել առ Ն. Սրբազնութիւն։ Շաբթուս մէջ՝ ի միջի այլոց՝ նշանակելի են այն այցելութիւններն զորս տուին տեղւոյս Փրանսական հիւպատոս Պ. Շամպուավիէ, գերմանական հիւպատոսն, և ռուսական հիւպատոսի թարգմանն (ռուսական հիւպատոսն ժամանակէ մ'ի վեր հիւանդ անկողնոյ կը ծառայէ)։ Բարձր. այցելուք ջերմապէս շնորհաւորեցին զՍրբազան Առաջնորդն՝ այն բարձր պաշտաման համար յոր կոչած է զինքն հայ ազգն եւ գոհունակութեան ու ուրախութեան զգացումներ արտայայտեցին։ Նոյնպէս քաղաքիս կառավարական բարձրաստիճան թուրք պաշտօնակալներ անձամբ այցելեցին յԱզգ. Առաջնորդարան և շնորհաւորեցին զՄելքիսեդեկ Սրբազան՝ կաթողիկոսական բարձր պաշտօնին համար։

Տեղւոյս յոյն և գաղղիացի ամբողջ մամուլն մեծագոյն գովեստիւք կը խօսի Ս. Առաջնորդին վրայ՝ յորմէ հետէ կաթողիկոս հռչակուած է. կը գրուատեն նորա արժանիքն, տաղանդն եւ բարձրագոյն կրթութիւնն. կը շնորհաւորեն Հայ ազգն որ բարեբաղդութիւն ունեցած է իւր կրօնական գլուխն ընտրել մի այնպիսի եկեղեցական՝ որ արժանաւոր է Էջմիածնի կաթողիկոսական գահն բարձրանալու։

Նորագոյն հեռագիրներ

ՔԻՈՍԷՆ. Յուսուֆեանց, Զարեհ Տիլկեր.

ՆԱԽԻՋԵՒԱՆԷՆ. Հոգատար Ընկերութեան Հայոց Ատենապետ՝ Երանուհի Շահպազեան.

ՏՐԱՊԻԶՈՆԷՆ. Վահանեանց.

ՏՐԱՊԻԶՈՆ–ՊԱԹՈՒՄ. Մակար վարդապետ Բարխուդարեանց.

ՇՈՒՇԻԷՆ. Շուշիի բոլոր Հայոց կողմէ Առաքել պատգամաւոր.

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ. Թադէոս բաշա.

ՊՈԼԻՍ. Դպրոցասէր Տիկնանց Ընկերութիւն։

Երուսաղէմէն կը գրեն մեզ ապրիլ 20 թուով.

«Երէկ, 19 ապրիլ, տեղւոյս ռուսական հիւպատոսարանն Ամեն. Եսայի Պատրիարքին յանձնեց Էջմիածնայ Ս. Սինոդի հոկտ. 15 թուագրեալ հրաւիրագիրն՝ կաթողիկոսական ընտրութեան մասնակցելու համար. Հրաւիրագիրն յանձնուեցաւ ժամը 10ին (ըստ Տաճկաց) այն օրն յորում արդէն տեղի ունեցած էր յԷջմիածին ընտրողական ժողովոյ առաջին նիստը»։

Նովոյէ Օբոզրէնիէ կը ծանուցանէ թէ «Տփխիսի Հայերը գինետուն յաճախելու վատ սովորութիւնը վերցուցած լինելով այժմ, Հայոց Կոնսիստորիայի մէջ Սնտուկ մը հաստատուած է ուր հասարակութեան այն մասն որ յառաջագոյն գինետուններու մէջ կը մսխէր իւր դրամն, այժմ յօժարակամ յիշեալ Սնտուկը կը ձգէ զայն. այս գործի նպատակն է ապահովել և բարւօքել հայ հոգեւորականութեան կացութիւնը»։

Վերջին երկու ամիսներու մէջ այս կերպով հաւաքուած գումարն է 1328 րուբլի։

Յայտնի է թէ Միացեալ Ընկերութիւնք և Ազգանուէր-Հայուհեաց Ընկերութիւնն արական և իգական սեռի համար բարձրագոյն Նախակրթարաններ ունին Մշոյ մէջ, որոց երկուքն ալ բարեկարգ վիճակի մէջ գտնուած են միշտ ընդ հսկողութեամբ Միացեալ Ընկերութեանց ընդհ. տեսուչ Սարգիսեան Մկրտիչ էֆէնտիի։ Կիմանանք այժմ թէ Մշոյ ազգայինք իրենց թաղային ծաղկոցներն ալ Միացեալ ընկերութեանց խնամոց յանձնած են ինքնաբերաբար, ծախքն ըստ առաջնոյն իրենց կողմանէ վճարելու պայմանաւ։

Ազգ. Սահմանադրութեան 25րդ տարեդարձը շքեղ կերպիւ տօնելու համար ըստ սովորութեան Կարգադիր Մասնախումբ մը կազմուած է, որ իւր առաջին նիստը պիտի ընէ այսօր Հիւանդանոցի գրասենեկին մէջ։

Պոլիս գտնուող Սեբաստացի ազգայինք, իրենց բարի սովորութեան համեմատ, այս տարի Համբարձման Տօնին առթիւ եւս հանգանակութիւն կատարելով, 5306 ղրուշի գումար մը և յիսուն զոյգ գուլպա հաւաքեր և Ազգ. Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան յանձներ են։

Հանգանակութիւնը կատարուած է ձեռամբ Սեբաստացի հետեւեալ ազգայիններէ կազմեալ մասնախմբի մը.

Տեարք
Ահարոն Մարգարեան
Առաքել Պասմաճեան
Մեսրոպ Պալըքճեան
Յովհաննէս Զառացեան
Գէորգ Լալէճեան
Մ. Յովակիմ Ճիվէլէկեան
Փանոս Մ. Եղիկեան
Նահապետ Մըրիկեան
Վարդան Սանդուռեան

ՄԱՍԻՍի այս շաբաթ աւուր թիւը կը պարունակէր՝ — Պարսկաստանի Հայերի դպրոցական վիճակը (Հ. Առաքելեան). — Առաջնորդական ճգնաժամ (Տ. Փիրումեանց). — Պարսկաստան եւ իւր զինուորական կազմութիւնը. — Թուաբանական խաղ մը (Յ. Եուսուֆեան). — Տիգրանակերտ կամ Ամիդ (Մ. Նաթանեան). — Երբ զիս տանին...— Տպաւորութիւնք Եկեղեցւոյ (Վիկտորիա Աղանուր թարգմ. Արշաւէս). — Կառափնատեղւոյ գլուխը. — Քանի մը խօսք Նէվրուզի նշանակութեան մասին. — Քաղուած շաբաթական լրոյ. — Սիմոնէ եւ Մարի (վէպ)։

Այսօր դարձեալ իբր թերթօն կը հրատարակենք Մ. Չէրազ էֆէնտիի Ուղեւորութիւնն յԵւրոպա։

Իսկ վաղուան թուով կը շարունակենք «Կրանթ Նաւապետին Որդիքը» վէպին հրատարակութիւնը։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կայսերական հրամանաւ՝

Կրետէի կուսակալի խորհրդական Մէհմէտ Ալի փաշա Կեսարիոյ կառավարիչ անուանեցաւ, և Կեսարիոյ կառավարիչ Հաշիմ փաշա՝ Էրէկլիի կառավարիչ։

Եոզղատի կառավարիչ անուանեցաւ Էրէկլիի կառավարիչ Մուսթաֆա փաշա։

Տիարպէքիրի դատական քննիչ Ռիւշտի էֆէնտի՝ Մուսուլ, Մուսուլի դատական քննիչ Հիլմի էֆէնտի՝ Վանայ և Վանայ դատական քննիչ Սալիհ էֆէնտի Տիարպէքիրի դատական քննիչ անուանեցան։

Առաջին կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ կայսերական դիւանի Բ. քարտուղար Գասըմ էֆէնտիի։

Առաջին կարգի Օսմանիյէ՝ կայսերական թիկնապահ և զինուորական քննութեանց Յանձնաժողովոյ անդամ ֆէրիք Րիզա փաշայի։

Երկրորդ կարգի Շէֆգաթի պատուանշան՝ Բէօհլէր փաշայի տիկնոջ և դստեր։

Անգլիական արտասովոր դեսպան Սըր Ուիլիէմ Հուայդ վաղը պատիւ պիտի ունենայ Վեհ. Սուլթանին ներկայանալու, իւր պաշտօնագիրը մատուցանելու համար։

Այս աւուր թուրք լրագիրք կը ծանուցանեն թէ Ադրիանուպոլսոյ կեդրոնական կառավարիչ Նիքոլաքի Սագոնաքի էֆէնտի որ մայրաքաղաքս կը գտնուի, Սամոս կղզւոյն կուսակալի տեղապահ անուանուած է, մինչեւ որ գաւառական ժողովոյ և կուսակալ Ատոսիտէս փաշայի միջեւ ծագած խնդրոյն քննութիւնն աւարտի։

Իտալական կառավարութեան նախաձեռնութեամբ մայիս 22ին (Ն. Տ.) Հռոմի մէջ գումարուելի առողջապահական միջազգային խորհրդոյ օսմ. պատուիրակ կարգեցաւ կայս. բժշկական վարժարանի ուսուցիչներէն Տօքթէօր Զօէրոս պէյ որ շաբաթ օրը մեկնեցաւ մայրաքաղաքէս։

Յիշեալ Տօքթէօրն անցեալ տարի եւս Քոբէնհակի և Լահէյի մէջ գումարեալ բժշկական խորհրդոց մէջ օսմանեան պատուիրակի պաշտօնն արժանաւոր կերպիւ վարած և կայս. կառավարութեան գոհունակութեանն արժանացած լինելով, Միրիլիվայի աստիճան տրուեցաւ նմա այս անգամ։

Կայսերական կառավարութեան հրամանաւ, Իզմիրի կուսակալութեան Տէֆթէրտարն և ընդհանուր դատախազի օգնականը Սամոս գնացեր են, քննելու համար կղզւոյն վարչական գործերն, և այն պատճառներ՝ որոցմէ հարկադրեալ երեսփոխանական ժողովը կուսակալ Ատոսիտէս փաշայի պաշտօնանկութիւնը քուէարկեց։

Կ. Պոլսէն ալ յատուկ քննիչ մը ղրկուած է նոյն պաշտօնով։

Յառաջագոյն ծանուցինք թէ իտալական կառավարութեան կողմէ մահարձան մը ղրկուած է ի Կ. Պոլիս, Խրիմու պատերազմին մէջ մեռնող իտալացի զօրականաց ի յիշատակ կանգնելու համար։

Այս մահարձան, որոյ պատճառաւ Բ. Դրան և իտալական դեսպանատան միջեւ թղթակցութեանց փոխանակութիւն մը տեղի ունեցած էր, հանուեցաւ վերջապէս մաքսատունէն, 2500 ֆրանք մաքսատուրք վճարուելով, այսինքն ըստ արժէքին 8 առ 0/0։ Այս յիշատակարան պիտի կանգնուի մօտերս հանդիսաւոր կերպիւ։

Մէսսէժէր կիմանայ թէ իտալական դեսպան Քորթի կոմսն որ կը պատրաստուէր արձակուրդով մեկնիլ մայրաքաղաքէս, հրահանգ ստացեր է իւր կառավարութենէն որ առ այժմ չհեռանայ իւր պաշտօնի գլխէն։

Վիէննայի թերթերը կը պատմեն թէ ապրիլ 30ին, խումբ մը պուլղար խռովարարք, որք Րիլոյի վանքէն կուգային և կուզէին Մանաստըրի սահմանագլուխն անցնիլ, սահմանագլուխը պահպանող թուրք զօրաց հետ կռուի բռնուեր են։

Բաւական ծանր կռիւ մը տեղի ունեցեր է, և թուրք զօրքերն յաջողեր են պուլղարները վանել. չորս պուլղարք սպաննուեր են և մէկ պուլղար վիրաւորուեր է. իսկ թուրք զօրականներէն երկու հոգի միայն վիրաւորուեր են։

Կըսուի թէ Փիլիպէի ռուսական ընդհանուր հիւպատոս Պ. Սորոխին որ շաբաթէ մ'ի վեր մայրաքաղաքս կը գտնուի, Բեդրսպուրկ պիտի երթայ ի մօտոյ։

Վիէննայի լրագրի մը տեղեկութեանց նայելով, Քրէտի Անշթալտ Պանքայի տնօրէն Պ. Զիֆֆէրի Կ. Պոլիս գալստեան նպատակն է քննութիւն մը կատարել օսմ. Րէժիի ընկերութեան կացութեան վրայ, և միանգամայն մասնակցիլ տարեկան հաշուեկշռի պատրաստութեան աշխատութեանց։

Իզմիրէն առնուած լրոյ նայելով, Թիրայի բազմամարդ երեք գիւղերու մէջ համաճարակ հիւանդութիւն մը ծագած լինելով, փութով առողջապահական բժիշկ մը ղրկուեր է որ ըստուգած է թէ ճարակեալ հիւանդութիւնը թեթեւ ժանտատենդ մ'է։

Մալաթիոյ կառավարիչ Շաքիր փաշա մայրաքաղաքս եկաւ շաբաթ օրը։

Իզմիրի պաշտօնական լրագիրը կը ծանուցանէ թէ՝ գաւառին կուսակալն հրաւիրած է Այտընի երկաթուղեաց տնօրէնն որպէս զի Էօտէմիշ գիւղաքաղաքի բնակչաց վերադարձունէ քսան հազար մէճիտիյէի գումար մը տոկոսիւ հանդերձ։ Այս գումար հինգ տարի առաջ յիշեալ գիւղաքաղաքի կողմէ փոխ տրուած էր ընկերութեան, պայմանաւ որ երկաթուղւոյ մեծ գիծը ճիւղ մ'ունենայ մինչեւ Էօտէմիշ։ Այս գծի շինութեան հրաման տրուած չլինելով ընկերութեան, տեղական իշխանութիւնք հրահանգ ստացեր են փութով առաջ տանիլ Էօտէմիշի եւ Չաթալ Քարա Աղաճի միջեւ բացուելիք կառուղւոյն համար նախապէս սկսուած աշխատութիւններն, որք յետաձգուած էին այդ պատճառաւ։

Կըսուի թէ խիստ հրամաններ տրըուած են ոստիկանութեան պաշտօնէից՝ որպէս զի մայրաքաղաքիս փողոցներէն հեռացունեն այն բազմաթիւ մուրացկաններն որք կը հանդիպին ամեն քայլափոխի։ Այն մուրացկանք որք չհնազանդին ոստիկանաց հրաւէրին, պահականոց եւ անտի Ոստիկանութեան դուռը պիտի ղրկուին, ուստից չպիտի արձակուին առանց երաշխաւորութիւն մը տալու թէ չպիտի մուրան այլ եւս։

Այս տեսակ հրահանգներ քանիցս տրուած են, սակայն գործադրութիւնը մեծ դժուարութեանց հանդիպած է ամեն անգամ։

«Մեր ստոյգ տեղեկութեանց նայելով բոլորովին անհիմն է այն լուր, զոր մայրաքաղաքիս թերթերն Մոնիթէօր Օրիանթալէն առնելով հրատարակեցին՝ իբր թէ Վեհ. Սուլթանք ծանրագին սուր մը և ժամացոյց մը շնորհած է բժշկապետ Մավրօյէնի փաշային»։ Թէրճիւմանը Հաքիքաթ

Լիբանանու կուսակալն որոշած է Արաբերէն և Ֆրանսերէն լեզուներով պաշտօնական թերթ մը հրատարակել։

Շաբաթ օրը երկրաշարժի զօրաւոր ցնցումներ զգացուեցան Քանտիոյ մէջ։

Աւստրիական [illegible] շոգենաւը Դարդանէլէն Կ. Պոլիս եկած միջոցին, Հանեացի վաթսունամեայ Յոյն վաճառական մը ինքզինքը ծովը նետեց գիշերայն և աներեւոյթ եղաւ։

Կ'ըսուի թէ խեղճ ծերունին Դարտանէլէ մեկնելէ առաջ, վրան գտնուած 500 ոսկին գողցուած լինելով, այս պատճառաւ անձնասպանութեան դիմած էր։

Աղեքսանդրիոյ մէջ հրատարակեալ Էճէօ անուն յոյն թերթն հետեւեալ գայթակղական դէպքը կը պատմէ որ տեղի ունեցեր է Երուսաղէմի յունաց Ս. Յարութիւն եկեղեցւոյն մէջ,

Աւետման տօնի օրը Երուսաղէմի

բիւր դանդուրներ, և պուրակներն կ'երգեն բիւր սոխակներով։ Բնութիւն և արուեստ յօրինած են մի դրախտ, ուր ժողովուրդն կը վայելէ ձրի։ Իրլանտացի գործաւորն գինետունէն յառաջ կը դիմէ աստ, որոնելու համար մխիթարութիւնն որ կը փախչի իրմէ։

Գիշերն, կը դիտենք Գէմբրի լուսավառութեան սխրալի տեսիլն և Տէ Գօնտըրքէչի արեւելեան ներկայացումներն։ Այս երգեցիկ զբօսարան 149րդ անգամ կը ներկայացունէ Բլէվնա անուն խաղն, որ կը պատկերէ Կոստանդնուպոլիս, Ադրիանուպոլիս, Փիլիպպէ, Թաթար-Պազարճըք, Սօֆիա և Բլէվնա, Պալքանեան լեռնանցքն, թուրք պարուհիներ և Ղազի Օսման բաշայի հերոսներն, որք կը ջախջախեն ռուս բանակն. Համազգեստներն, եղանակներն և շարժումներն ունին բաւական հաւատարմութիւն, և ժողովուրդն կը սուլէ Մոսկովներն և ջերմ ծափերով կ'ողջունէ Նիզամներն։ Յաջորդ խաղին մէջ (Գոնֆէրէնս), Ճօն Պուլ, հանրային զգացման թարգմանն հանդիսանալով, կը նախատէ Անտրաշի, Պիսմարք և Իկնադիէֆ, մինչ կը գրկէ տխուր Մագ-Մաօն մարաջախտն և վիրաւոր Օսման բաշան, որ կը վայելէ անհուն ժողովրդականութիւն Լոնտոնի մէջ։

16 ՄԱՅԻՍ

Գնացի Դուկբընհամ, Կրանդ Տըֆ երեսփոխանի պատմական ապարանն, որ կը կոչուի Եօրք Հաուզ։ Շէնքն, բաղեղով պճնուած, կը բուրէ հնութիւն, և կը նշմարեմ զմայլելի պարտէզին մէջ մի ոսկեհեր մանուկ, երեսփոխանի որդեակն, որ կը կրէ կարմիր Փէս և կը վազվզէ ծաղիկէ ծաղիկ։ Տիկինն, խարտիշագեղ երիտասարդուհի, ցոյց տուաւ ինձ այն սենեակ ուր 1664ին ծնած է Աննա Ստուարդ, Անգլիոյ մեծագոյն թագուհիներէն մին. ապա դրաւ յարդէ գլխարկ և տարաւ զիս պարտէզն, ուր ճեմեցինք սպասելով ամուսնի վերադարձին։ Նա շօշափեց գրեթէ ամեն խնդիր, քաղաքականութիւն, գրականութիւն և գեղարուեստ, և պարտէզի բոյսերն և միջատներն ազդեցին իրեն այնպիսի խոհեր որք կը յայտնէին թէ խնամով ուսումնասիրած էր գիտութիւնն. խօսեցաւ Ալճէրիոյ վրայ, ուր ընտանիքն կը ձմերէ, և բանաստեղծի պէս նկարագրեց այդ երկրի բուսական ճոխութիւնն. թափեց իմ առջեւ հմտութեան գանձեր, բնական և համեստ կերպով, և շլացուց զիս։ Ահա՛ ճշմարիտ Անգլուհին, ազնուութեան տիպար, որոյ ճակատն օծուած է պարկեշտութեան միւռոնով։ Ճաշի զանգակն հնչեց, և մի քանի պատկառելի անձեր եղան մեզ սեղանակից։ Երջանիկ երեսփոխանն հասաւ վերջապէս, ընդունեցաւ զիս իւր գրասենեակի մէջ, որոյ պատերն ծածկուած են սկոյ մատենադարաններով, և նուիրեց ինձ մի հատոր, զոր հրատարակած է արեւելեան խնդրին վրայ։

Գիշերն, կ'այցելենք Սաութ Քէնսինկդընի թանգարանն, Արքունի Ծաղկագործական Ընկերութեան պարտէզին դիմաց։ Թանգարանի պերճ ներքնակողմն լի է արուեստական և գիտական հրաշակերտներով, որք կը յաջորդեն իրարու զերդ ոսկեթեւ երազներ։

17 ՄԱՅԻՍ

Գուէյքըրներն հաւաքուած են իրենց անզարդ ժողովարանի մէջ. կը կրեն պարզ հագուստներ և մի գլխարկ որ մնացած է և պիտի մնայ անփոփոխ. երբ Ս. Հոգին ներշնչէ, մի հաւատացեալ, այր կամ կին, կ'ելնէ քարոզել. լռութիւն կը տիրէ, մինչեւ որ մի նոր ներշնչում պատահի։ Լսեցինք 4 քարոզչուհիներ և 3 քարոզիչներ, այլ անոնցմէ ոչ մին ստացաւ կրակէ լեզուն։

Ճաշ Աբորիճինզ Բրոթէքշըն Սօսայէթիի նախագահ Պ. Ս. Կըրնիի հետ։ Սեղանակից են արքիմանտրիտն, Թիթօթէլըր կամ ջրըմպութեան ընկերութեան ատենապետն, Պ. Ս. Պուլի, չին դեսպանատան կցորդն, Պ. Սու-Շին Շինկֆան Շանկ, և երկու սեռէ բազմաթիւ Գուէյքըրներ։ Անգլիացի ատենաբաններ եւ հայ եւ յոյն կրօնաւորներն առաջարկեցին բաժակներ։ Կցորդն այցաքարտին վրայ չինարէն նշանակեց անունս, որ ձեւացուց մի սիւնակ, զի անձնիւր տառ կը կազմէ նոր տող, եւ յայտարարեց թէ Չինաստանի հին պատմագիրներն առեալ կը յիշատակեն մեր ազգութիւն։

Գիշերն, կ'այցելենք Տիկին Թիւսոյի արուեստահանդէսն, աւելի քան մի դար է ի վեր հաստատուած, որ 400 մոմակերտ արձաններով կը պատկերէ Անգլիոյ վեհապետներն եւ հին եւ նոր պատմական անձեր. մի տեսակ պատկերազարդ օրագիր, որ կը փութայ ներկայացունել համբաւի զաւակներն. կայ արձան որ կը շարժի, կայ որ կը շնչէ։ Ներքին սենեակն կը պարունակէ պատմական իրեր եւ ոճրագործի արձաններ. սարսուռ կ'ընթանայ այցելուի երակին մէջ։

18 ՄԱՅԻՍ

Տեսնելէ յետոյ Ալէմանիայի գահաժառանգ իշխանն, Ֆրիտրիխ Վիլհէլմ, և իւր թիկնապահ, գնդապետ Պիրշքի, կ'այցելենք Տէյլէ Նիւզի ապարանն։ Տեսուչն, Պ. Րօպինսըն, կը ցուցնէ մեզ նորահնար մեքենայներն և կը բացատրէ անոնց գործածութիւն։

Գիշերն, Ճարոնէ եկած ճարտար ձեռնածուներ կը հիացունեն Էճիփշըն Հօլի հանդիսականներն։

19 ՄԱՅԻՍ

Կ'այցելենք Լոնտոնի Աշտարակն, Կեսարի ժամանակակից՝ որ կը կանգնի իւր թանձր և գունատ պատուարներով և կը պարունակէ միջնադարեան զէնք և զրահ, տանջի և սպանման գործիքներ, թագ և ադամանդ։ Փառաւոր պալատին յաջորդած է ահաւոր բանտն, որ կը թուի վիժել արիւն իւր բոլոր վտառներէ։

Կ'այցելենք Բրիտանական Թանգարանն։ Բազմաթիւ հետաքրքիրներ կը դիտեն բնապատմական հաւաքածոյն և ամենակերպ հնութիւններն, մինչ ուրիշներ կը զբաղին մատենադարանին մէջ։ Երկու ժամեր կրնա՞ն բաւել այս փոքրիկ տիեզերքի համար։

20 ՄԱՅԻՍ

Լօրտ Շափդըսպէրի, ահա մի մարդ որ ունի տգեղ մարմին և շքեղ հոգի։

21 ՄԱՅԻՍ

Մի հանրածանօթ բաշա ապաստանած է աստ, այլ Անգլիացիներն կը պարսաւեն զայն իբր անբարոյական, գիտելով թէ կ'ախորժի շրջապատուիլ Լօնտօնի վատահամբաւ պատանիներէն։

22 ՄԱՅԻՍ

Տեսակցեցայ օսմանեան դեսպանատունի խորհրդական Եղիէն Միւզիւրիւս պէյի հետ։

Ալհամպրա թատրոնն կը ներկայացունէ Մեծ Դքսուհւոյ գուսաներգութիւնն։ Տ. Բէռդօլօն կը փայլատակէ, այլ անգլիացի հանդիսականներն կը մնան անթափանց։ Կլիմայի խնդիր, որպէս դիտել տուաւ Յունական թատրի գործոց տնօրէն Պ. Բօզի։

23 ՄԱՅԻՍ

Տեսակցեցանք օսմանեան դեսպան Միւզիւրիւս բաշայի հետ, 'զոր այցեց նաեւ ռուս. գործակատարն, Պ. Պառթօլօմէյ։

Տեսնելէ յետոյ Ֆօրէն Օֆիսի մնայուն քարտուղարն, Սըր Ճուլիըն Բօնսֆօթ, ընթրեցի Տ. Գըմպըրպաչի հետ, Կոստանդնուպոլսի անգլիական ընդհանուր-հիւպատոսի այրին։ Սեղանակից են մեզ իւր ծաղկափթիթ աղջիկ, մի քանի տիկիններ և Ֆրէտըրիք Մէյ ազատամիտ եկեղեցականն, որ կը ներբողէ մեր եկեղեցի։

24 ՄԱՅԻՍ

Այսօր է Տէրպի տէյ, և Ուէլզի իշխանն և իշխանուհին կը նախագահեն այս տօնի, որ գլխաւոր հրապոյրն է ձիարշաւն։ Սէֆդըն անուն ձին յաղթեց, և Լօրտ Րօզպըրի գնեց Պօնի Սգօդլընտ անուն նժոյգն, համրելով 10,000 անգլիական ոսկիներ։

Գիշեր է, և Ֆօրէն Օֆիսի հոյակապ սրահներն փոխուած են դրախտի։ Սօլզպէրի իւր թագակիր կնոջ կը ներկայացունէ հարիւրաւոր հրաւիրեալներն։ Երեկոյթն է փայլուն և կը զբօսցունէ Լօնտօնի բարձր դասերն ընտիր նուագներով և փարթամ սեղանով։ Անդ կը տեսնենք Կլօսդըրի եպիսկոպոսն, հօլանտական դեսպանն, կոմս Վան Պիլանդ, չին դեսպանն, Քուօ-Սունկ-Դաօ, և անթիւ աւագ այրեր և շքանշանափայլ պերճուհիներ։

25 ՄԱՅԻՍ

Ժողովուրդն, Քրիքէթի սիրահար, յուզուած է, զի 11 Աւստրալեաններ պիտի մրցին 11 Ճէնթլմէն օվ Ինկլէնտի դէմ։

Կ'երթանք Մանչէսդըր։ Ուղեկից է մեզ Ռ. Ճօնս վաճառականն, որ կը բաղդատէ այդ քաղաքի Հայերն և տասնապատիկ Յոյներն և կը նախընտրէ առաջիններն։

26 ՄԱՅԻՍ

Կը վերադառնանք Լօնտօն, դիտելով մի սիրուն աւան ուր տուներն ծածկուած են կապոյտ հերձաքարով։ Մնաս բարեաւ, անգլիական լուսին, որ մեզ կը նայիս իբր մի թոքախտաւոր աղջիկ որ կը պատրաստուի հազալ. վաղ առաւօտ պիտի անցնինք Ֆռանսա։

ՄԻՆԱՍ ՉԷՐԱԶ

յունաց Պատրիարք Տ. Նիկոդիմոս հանդիսաւոր պատարագ կը մատուցանէր յիշեալ եկեղեցւոյն մէջ, սակայն ներկայ գտնուող յունաց խուռն բազմութիւնը կը զարմանար, լսելով որ դպրաց դասէն ռուսական լեզուաւ կերգէին: Երբ կարգն եկաւ Հայրապետին, վարդապետ մը յունարէն լեզուաւ արտասանեց զայն, այսու ուզելով բողոքել ռուսերէն երգերուն դէմ: Ցայնժամ Պատրիարքն այդ վարդապետին դառնալով, ընդմիջեց զայն. ապա հրաւիրեց ռուս կանանց դասն, որ անդ ներկայ էր, ռուսերէն լեզուաւ շարունակել Հայրապետն: Ներկայ Յոյնք և Սուրիացիք չէին կրնար հաւատալ այս տարօրինակ անցից. այլ մինչ ռուս կանայք կը շարունակէին երգել, յիշեալ վարդապետըն ամպիոն ելնելով «Սրբազա՛ն, ըսաւ խօսքը Նիկոդիմոս Պատրիարքին ուղղելով, Հայրապետն առաջին անգամ յունարէն լեզուաւ գրուած է. արդէն արգիլեալ է կանանց եկեղեցական երգեր երգելն:»

Պատրիարքը բարկութենէն գունատեցաւ այս խօսքերը լսելով, մինչ Պատարագին ներկայ գտնուող ռուս երեւելիք հրացայտ ակնարկներ կարձակէին յանդուգն վարդապետին վրայ:

Զայս պատմող թերթը չյայտներ սակայն թէ ինչ եղած են այս դէպքի հետեւանքներն:

Քիոսէն մասնաւոր հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Հռոդոսի կառավարիչ Քէմալ պէյ Արշիպեղագոսի կուսակալութեան կեդրոնատեղին գնացեր է այս օրերս, յիշեալ կղզեաց վարչութեան վերաբերեալ ինչ ինչ կարեւոր գործոց վրայ կուսակալ Ղալիպ փաշայի հետ խորհրդակցելու համար: Քէմալ պէյ ասկէ առաջ Պարքութօս կղզին կը գտնուէր, վերջին անձրեւոց պատճառաւ ժողովրդեան կրած վնասը դարմանելու միջոցները խորհելու համար: Կառավարիչն այս առիթէն օգուտ քաղած է այն կողմերը պատահած ոճրագործութեանց վրայ քննութիւն մը կատարելու համար:

Պրուսայի կուսակալն հեռագրաւ ծանուցած է Ներքին գործոց նախարարութեան, թէ Պրուսայէն մինչեւ Քոնիայի սահմանագլուխն երկարաձգուող կառուղւոյն շինութիւնն յառաջ կը տարուի մեծ փութով եւ թէ 25,000 գործաւորք կը բանին անընդհատ:

Նաղիֆ փաշա կը յայտնէ միանգամայն թէ կատարեալ ապահովութիւն կը տիրէ Պրուսայի ամեն կողմն, Հիւսէյին Թահիր և Իպրահիմ անուն հռչակաւոր երկու աւազակաց ձերբակալուելէն ի վեր:

Ա. Շրջանակի Թաղապետութիւնն (Պոլիս) նկատելով թէ Ծաղլը փաշայի կողմը Պի-Պիր-Տիրէք կոչուած ստորերկեայ հինաւուրց շէնքին լուսամուտներուն վրայ բաց լինելով, մերթ ընդ մերթ արկածներու տեղի կըտրուի, երկաթեայ վանդակներով գոցեց զանոնք:

Անգլիացի բանաստեղծ Լորտ Թէնիսըն չորս տող ոտանաւոր մը գրած է Կորտօն Զօրավարի մահարձանին վրայ փորագրուելու համար, ի Ուեսթմինիսթըր Ապպէյ: Աւասիկ այդ ոտանաւորի բառական թարգմանութիւնն:

«Պատերազմիկ Աստուծոյ և բարեկամ մարդկան, այս տապանաքարին ներքեւ չես դուն: Դու մեռար Սուտանի անապատի մէկ անկիւնը: Այլ դու կապրիս բոլոր սրտերուն մէջ, վասն զի բոլոր մարդիկ գիտեն, թէ երկիրս քեզ չափ ազնիւ եւ քեզ չափ պարզ մարդու մը մարմինը չէ պահած բնաւ»:

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴՈՅ

Տնտեսական Խորհուրդը սոյն պաշտօնական ծանուցմամբ ի գիտութիւն բարեպաշտ ազգայնոց կը յայտարարէ որ, Սերասթիոյ Թեմերէն Ագիվիէ անուն գիւղաքաղաքին մէջ եկեղեցի եւ վարժարան մը կառուցանելու համար, Ազգային Կեդրոնական Վարչութեան կողմէ արտօնուած հանգանակութիւնն՝ որ ժամանակէ մ'իվեր ընդհատուած էր նոյն գիւղացի Տ. Խաչատուր Քահանային հիւանդութեանը պատճառաւ, շարունակելու համար հրահանգ տրուած է Արժ. հանգանակողին: Նոյնպէս Զմկածագի Սիսիա գիւղին մէջ եկեղեցւոյ եւ վարժարանի մը շինութեան ի նպաստ հանգանակութիւն կատարելու համար Կեդր. Վարչութեան որոշմամբ ժապաւինեալ տումար մը յանձնուած ըլլալով՝ Պատուարժան Ազգայինք վստահօրէն կրնան յանձնել իրենց նուէրներն եւ մասնակցիլ յիշեալ կրկին հանգանակութեանց:

27 ապրիլ 1885 (ԿՆԻՔ)

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

ԱԺԱՆՍ ՀԱՎԱՍ

Այս առտու

ՔՈՄԱՐՈՖ ԿԸ ՎԱՐՁԱՏՐԻ

Բեդրսպուրկ, 16 մայիս.

Զարը պատուոյ սուր մը պարգեւեց աֆղանեան սահմանաց վրայ գտնուող ռուս զօրախմբին հրամանատար Քոմարոֆ զօրավարին:

Այս խրախուսութեան հակառակ, Անգլիոյ եւ Ռուսիոյ միջեւ իրաց վիճակը բնաւ փոփոխում չէ կրած:

Լոնտոն, 12 մայիս.

Կը հաւաստեն քաղաքական ակմբոց մէջ թէ Լորտ Կրանվիլ Թուրքիոյ, — և ո՛չ թէ եւրոպական ուրիշ տէրութեան մը—առաջարկած է պահապան զօրք դնել ի Սուաքին:

ԱԺԱՆՍ ՌԷՕԹԷՐ

Լոնտոն, 16 մայիս.

Երեկոյեան լրագիրք կը հաստատեն թէ Ռուսիա ա՛յնչափ ընդունելութիւն մ'ըրած է անգլօ-ռուս կարգադրման ծրագրոյն, որ հարկ պիտի լինի տակաւին վիճել մի քանի կէտերու վրայ. բայց այս վիճաբանութիւն չպիտի փոփոխէ կարգադրութեան էական մասը:

Լոնտոն, 16 մայիս.

Բարիզի լրագիրք ոմանք ծանուցած էին թէ, Ֆրանսական գործակալն իմացուցեր է եգիպտական կառավարութեան թէ, Ֆրանսա ասօրէն կը նկատէ Խտիվական հրամանագիրն՝ որ կը պատուիրէ՝ ըստ ելմտական վերջին կարգադրութեան՝ 100 ին 5 վար դնել ի մտոյ վճարելի կտրօններու գումարէն, մինչեւ որ այդ կարգադրութիւն պաշտօնապէս չվաւերանայ Տէրութեանց կողմէ:

Ասա ի Լոնտոն պաշտօնապէս կը հերքուի Բարիզեան լրագրաց ոմանց այս լուրը:

ԳԺՏՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐ ԿԷՏ ՄԸ

Պերլին, 16 մայիս.

Կը հաւաստեն թէ Ռուսիա պիտի պահանջէ ստիպմամբ՝ իրաւունք ունենալ յատուկ գործակալներ պահելու ի Հերաթ և ի Քեապուլ, (մինչ Անգլիա ինքեան կը վերապահէր Աֆղանստանի ամեն արտաքին յարաբերութեանց տնօրէնութիւնը):

Ռուս կառավարութիւնն հաւանեցաւ Գըզըլ-Արվաթէ ցՄերվ շինելի երկաթուղւոյ յատակագծին զոր, մատուցած էր Անէնքով զօրավարը:

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա. 6 Մայիս

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

3 ամիս	Լոնտրայի	վրայ	(պանքայի)	110 7/8
3 »	»	»	(վճռ.կնկ)	110 1/2
3 »	Բարիզի	»	(պանքայի)	22 85
3 »	»	»	(վճռ.կնկ)	22 92 1/2

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ

Օսմանեան Քօնսօլիտէ

		Դահեկան
Երէկ երեկոյ գոց.	(Միւզ. D. Սէրի)	— —
Պօրսայի գոցուելէն վերջը	»	— —
Բեբայի մէջ	»	— —
Առաւօտուն բացուեցաւ	»	17 25
Բարձրագոյն գին	»	17 25
Նուազագոյն »	»	17 23
Կէս օրին		17 21
փոխառութիւն 1858) 1862)	A. Սէրի Դ. Կ. Ա. Ո.	32 30
» 1860) 1863) 1872)	B. »	18 20
» 1865) 1869) 1873)	C. »	17 23

ԻՆԻՖԻԷ ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ

Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	70 30
Այս առտու բացուեցաւ Գ. Կ.	70 30
Կէս օրին	70 30

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍԻՔ

Սօսիէթէ ժէնէրալ	Գ.	Կ.	Անգ. Լ.	3 12
Քրէտի ժէնէրալ	»	»	Օսմ. »	6 34
Պանք տը Գոնս.	»	»	» »	5 10
Յօս. Շիմէ է վաբէօր	»	»	» »	3 30
Թրամուէյ	»	»	» »	267 1/2
Բուսմէկլի երկաթուղի			Ֆր.	43
Օպլիկասիօն տը Բրիօրիթէ			»	—
Բաժնեթուղթ Լաւրիոնի			»	61

Ընթացք դրամոց

Օսմանեան ոսկի	ղրշ.	100
20 ֆրանքնոց	»	87 35
Անգլիական ոսկի	»	110 26
Բոլ Իմբերիալ	»	90 18
Քրիմից	»	51 15
Ռուսկի Թղթադրամ	»	9 00
» արծաթ	»	89 35
Ֆիօրին	»	8 35
Մէճ. արծ. (տարր.)	»	107 37
Վեցնոց	»	102 30
Հինգնոց	»	102 25
Մեթալիք	»	98 30
Պղինձ	»	—
Թղթադրամ	»	—

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտոն, 16 Մայիս, ժամ 5 վայր. 15 երեկոյ

Անգլ. քօնսօլիտէ	99 5/16
Օսմ. » Սէրի Դ. բացուեցաւ	16 1/16
» » » գոցուեցաւ	16 1/16
» » » Ա.	32 1/2
» » » Բ.	18 1/4
» » » Գ.	16 1/8
Օթօման 1871	66 1/4
փոխառութիւն 1877	78 1/4
Պանք Օթօման	11 1/8
Ռուսական փոխառ. 1873	93 7/8
Եգիպտական միացեալ (Ինիֆիէ)	63 1/2
» առանձն. (բրիվիլէժիէ)	84 1/4
Տայրա Սանիէ	60 3/4
Տօմանիալ (փոխառ. Ռօչիլտ)	84 1/4
Հունգարական պարտաթուղթ 4 %	—
փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	—

Վիեննա, 16 Մայիս, ժամ 4 երեկոյ

փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	124 90
Օսմանեան երկաթուղի	20 20

Բարիզ, 16 Մայիս, ժամ 3 վայր. 45 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 % բաց	108 85
» » 3 %	80 7 1/2
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սէրի Դ. բացուեցաւ	16 30
» » » գոցուեցաւ	16 27 1/2
» » Սէրի Բ.	17 80
» » » Գ.	16 10
Օսմանեան երկաթուղի	41 75
» Բէժիի բաժնեթուղթք	=
Պանք Օթօման	533 75
Գրէտի Լիօնէ	535
» Ֆօնսիէ	1337 50
Բաժնետոմս Լիոնի	1245
Սուէզի ջրանցք	2017 50
Ռուսական 5 % 1877ի »	99
Իտալական Ռանթ	94 82 1/2
Եգիպտական միացեալ	320
Սպանիական (արտաքին)	58 1/2
Բրիօրիթէ թիւրք	380
3 % Հելլենական	344 37 1/2
Չէք Լոնտրայի վրայ	25 24

ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆ

(ՄԵՐ ՄԱՍՆԱՒՈՐ ԹՂԹԱԿՑԷՆ)

ԷՋՄԻԱԾԻՆ, 21 ապրիլ 1885

Վերջապէս հայութեան միտքը զբաղեցնող հարցի լուծման վերջին օրը հասաւ: Էջմիածինը էլ երկունքի մէջ մնաց՝ պիտի ծնէ իւր խեղճ և հարազատ զաւակների համար սպասած բարիքը: Էջմիածինը կեանք է առել: Ամեն կողմ մարդ է երեւում: Բազմաթիւ կառքերը լեցում են բազմութեամբ վանքի ամեն խորշերը: Վաղարշապատը ոտի վրայ է: Ամեն կողմ շարժում և կեանք է երեւում: Ս. տաճարի զանգակների տխուր ձայնը հրաւիրում է բարեպաշտ ժողովրդին աղօթելու՝ որ ներկայ մեծ գործը յաջող ելք ունենայ: Պատարագը սկսուած է: Ժողովուրդը աղօթում է: Բակի մէջ մեծ բազմութիւն ջերմ խօսակցութիւնների մէջ է. Շատերը կասկածում են: Անցեալ ժողովում 16 ձայնով Մակարի ընտրութիւնը տարակուսելէ տալիս: —Աշխարհական պատգամաւորներից ոմանք հետեւանքը ծանր են նախագուշակում:—Ոմանք յոյս ունին մի քանի հոգեւորականների վրայ:—Տասնեակ անձինք բացատրել են միաբանութեան և Սինոդի անդամներին գործի ինչութիւնը, Մակար արքեպիսկոպոսի վերաբերութեամբ ժողովրդեան կարծիքի որպիսութիւնը, Խրիմեանի և Մելքիսեդեկի ինչ լինելը. ամեն միջոց գործ է դրուած: Յոյս կայ որ գէթ Սերովբէ եպիսկոպոսը իւր երկու ձայնը, Յովհաննէս եպիսկոպոսը և Սագինեանը իրանց ձայները Մակար եպիսկոպոսի չեն տալ:—Սրբազան Սագինեան այժմ լաւ հասկացել է որ Մակարեանք իրան խաբել են՝ իրան կանոնիտատութիւն խոստանալով: Եթէ այդ ձայները էլ Մակարի կողմն մնան, Մակարի կողմը մեծ ույժ կ'ստանայ:—Աշխարհական պատգամաւորների դրութիւնը ծանր է: Արդէն մի քանի ժամանակ առաջ իրանց փոքր ինչ թոյլ վարուելը ծանր հետեւանք է ծնել: Մտածեցին հեռագրել սրբազան Մակարին, որ իւր պատճառով տարաձայնութիւններ կան, և չ'իրագործեցին իրանց վճիռը: Վճռեցին անընկճելի կերպով դիմադրել Մակարի կանոնիտատութեան, չորրորդ ընտրելի լինելուն,—մինչեւ վերջին կէտը չ'հասցրեցին: Մակար եղաւ չորրորդ ընտրելի և ահա նա սպառնում է լինել կամ առաջին կամ երկրորդ ընտրելի:—Եւ այդ բոլորը անսպասելի կերպով: Մակարեանք ժողովրդեան ձայնից չեն վախենում:—Ժողովրդեան ձայնը կամենում է Խրիմեանին ու Մելքիսեդեկին. և շատ հաստատ կերպով հեռագրեցի ձեզ որ Խրիմեան հաւանական է: Բայց աշխարհականների այդ դիրքը և Մակարեանների յանդգնութիւնը ամեն բան տակն ու վրայ արաւ:—Եւ թէ ինչո՞ւ ընտրութիւնը ներկայ հետեւանքը ստացաւ, կը պարզուի իմ խօսքերից:—Երեկուանից մինչեւ այսօր Մակարեանք արդէն վճռել են իրաց անելիքը: Դէմ կանգնողներին սպառնացել են ըստ արժանւոյն:—Ժողովրդեան մէջ զանազան լուրեր էին տարածում: Մի տեսակ անորոշ սպասողութեան տակ՝ ժողովուրդը ժամ 9ին տեղ տուեց պատգամաւորներին, որոնք հանդիսաւոր շքով վեհարանից իջան տաճար, և կայացաւ վերջին ժողովը: Ներկայ էին կառավարութեան ներկայացուցիչ Տայնի սովետնիկ Պրիբիլ և Պրոկուրօրը: Ժողովին վերաբերեալ բոլոր նախապատրաստութիւնների օրինական հաստատութիւնը վկայուած էր Պրիբիլից ու Պրոկուրօրից: Ժողովի նախագահում էր Բաքամեան Սրբազան: Արձանագրում էին երկու ատենադպիրներ: Ժողովը բացուելուն պէս առաջարկուեցաւ չորս ընտրելիների քուէարկութեան գործը: Բաժնուեցան իւրաքանչիւրին թղթեր. թղթերի վրայ գրուած են բոլոր պատգամաւորների անունները: Ճակատին գրուած է թէ ո՞վ են քուէարկում, և թղթի վրայ իւր անուան դիմացը պիտի գրէ իւրաքանչիւրը «ընտրեմ կամ ոչ ընտրեմ»: Սկսեցին քուէարկել ցանկի կարգով, առաջ Խրիմեանին, յետոյ Մելքիսեդեկին, ապա Աշըգեանին, ի վերջոյ Մակարին:—Ժողովը տեւեց երեք ու կէս ժամ: Դուրսը տիրում էր վերջին աստիճանի անհամբերութիւն:—Մի քանի անգամ ցոյցեր եղան, եւ մինչեւ անգամ մի երիտասարդ կոչնակութեցին, որը շատերի հետ գոչել էր «չենք ուզում Մակարին»:—Ոստիկանութիւնը նոյն օրը մուտք էր գործել մինչեւ անգամ Էջմիածնի պատերի մէջ...: Մինչդեռ դուրսը վերջին աստիճանի անհամբերութեամբ սպասում էին ժողովի հետեւանքին, ներսը տաճարին մէջ, պատգամաւորներից շատերի սրտին մէջ կրքերը վառուած էին. Մակարականք գործում էին: Աշխարհականք իրանց յոյսը չէին կտրել. իմ յիշած անձանց ձայների վրայ յոյս էին դրել ընդդէմ Մակարի: Բայց հանելուկը շուտով պարզուեցաւ:—Խրիմեանի քուէարկութիւնը վերջացաւ եւ Խրիմեան ստացաւ տասն երեք ձայն: Կը նշանակէ թէ, այս անձինք, Սերովբէ, Սագինեան եւ Յովհաննէս եպիսկոպոսները, դաւաճանեցին ժողովրդեան շահերին...: Դառն իրականութիւնը իւր երեսը ցոյց տուեց:—Սակայն ի՞նչ է այդ սարսափելի քայլի պատճառը: Քանի մը խօսքով կարելի է պարզել: Մակարականք Մակարին առաջին կաթողիկոսցու դարձնել փորձ ինչ երկիւղ են կրում, տեսնում են որ դա կ'լինի ոտից գլուխ ընդդէմ ժողովրդեան. լաւ ըմբռնում են որ այդ վերջին աստիճանի կարող է գրգռել ազգն, ուստի միջին ճանապարհը լաւ համարեցին վերջին գաղտնի խորհրդից յետոյ:—Բայց ինչպէ՞ս անել որ այդ միջին ճանապարհն էլ նպատակին հասցնեն, մտածում են Մակարականք:—Եթէ Խրիմեան լինի առաջին, կարող է հաստատուել Խրիմեան. իսկ Մակար կ'մնայ, որ իրանց ցանկացածը չէ:—Առաջին Մակարին անել, երկրորդը կամ Խրիմեանին կամ Մելքիսեդեկին, չնայելով դժուար է, ինչպէս յիշեցի ժողովրդեան կողմից:—Կը նշանակէ Խրիմեանի ընտրուելը — մինչ նոյնն խոչընդոտ է Մակարի յաղթութեան համար. ուրեմն պէտք է ոչնչացնել ժողովրդեան պաշտելի, խնկելի եւ անմահ հայրենասիրին. Եւ այս կարելի է քանի որ Մակարեանք 16 ձայն ունին, քանի որ սեփական շահը աւելի սիրելի է քանի ազգինը...: Եւ Խրիմեանի ստացած 13 ձայնը ի հարկէ 16 ի դէմ թոյլ է ըստ օրինաց, թէեւ պէտք է աւելցնել որ այդ 13 ձայնի մէջն են բոլոր աշխարհական պատգամաւորները, եւ Խրիմեանի ընտրութիւնը այդ կէտից աւելի մեծ նշանակութիւն ունի քան 16 հոգեւորական ձայնը: Ի՞նչ անենք, որ հայը այնքան կաշկանդուած է, արտաքին օրէնքները այնքան ճնշած են իւր ոյժերը, և հանգամանքները անպատեհ, որ ժողովրդեան ներկայացուցիչների ձայնը պիտի խեղդուի 16 հոգեւորականի ձայնով, որ պէտք է միլիոնաւոր ձայները խեղդուին 16 վարդապետի ձայնով, եւ Խրիմեանի նման մարդը պիտի յետ դասուի Էջմիածնի մէջ անխիղճ վարդապետների շնորհքով Մակարի նման եպիսկոպոսից: Ներո՛ղ ազգ, ի՞նչ թշուառութեան ես հասել. Ի՞նչ ողորմելի վիճակ է այդ:—Խրիմեանի հետ [illegible] յետոյ Մակարականք իրաց [illegible] դարձուցին դէպի Մելքիսեդեկ. Մինչ եթէ Մելքիսեդեկ առաջին լինի չի՞ խանգարել Մակարին:—«Ոչ» մտածում են Մակարեանք. կառավարութեան յարաբերութիւնները դէպի Մուրատեան յայտնի են. կառավարութիւնը Մուրատեանին չի հաստատել, ուրեմն էլի կը մնայ Մակար:—Եւ որովհետեւ այդ այսպէս է մտածում են Մակարականք, կարելի է բոլորի ձայն տալ Մելքիսեդեկին, որպէս զի ազգը վիրաւորուած չի լինի շատ: Եւ վճռեցին ձայն տալ: Աշխարհական պատգամաւորներն էլ տեսնելով որ Խրիմեան զոհուեցաւ խարդախութեան եւ կրքերի, վճռել են ամէնքն էլ ձայն տալ՝ իրանց համամիտ հոգեւորականների հետ միասին, որ Մելքիսեդեկ ունենայ ձայների անհամեմատ առաւելութիւն. գուցէ այս մի լաւ հետեւանք ունենայ: Ահա թէ ինչո՞ւ Մելքիսեդեկ ընտրուեցաւ փոխանակ: Ահա թէ որ տեղ է այդ ցաւալի երեւոյթների բացատրութիւնը: Այժմ կարծեմ հասկանալի է թէ ինչո՞ւ ամենաժողովրդական Խրիմեանը, ժողովրդեան ցանկացածը ստանում է 13 ձայն, իսկ Մակար 16 ձայն:

Այժմ կարծեմ հասկանալի է թէ ինչո՞ւ ամենաժողովրդական Խրիմեանը, ժողովրդեան ցանկացածը ստանում է 13 ձայն, իսկ Մակար 16 ձայն. այժմ կարծեմ հասկանալի է թէ ինչո՞ւ Խրիմեանի դէմ գործողները ձայն տուեցին Մելքիսեդեկին: Եւ ո՞վ այդ ըմբռնելուց չի բացագանչել «Այդքա՜ն էլ լրբութիւն»: Խրիմեանից յետոյ քուէարկուեցաւ Մելքիսեդեկ եւ վերեւ բացատրած պատճառով ստացաւ 30 ձայն: Աշըգեան ստացաւ երեք ձայն: Քուէարկութեան կարգը հասաւ Մակարին:—Մակարեանք զգում էին իրանց ձայների առաւելութիւնը և ուրախ էին: Սկսեցին քուէարկել: Կարգը հասաւ Կարապետ վարդապետին, որին Մակար տուել է իւր ձայնը: Արիստակէս Սրբազանը հարց բարձրացրեց թէ արդեօք Կարապետ վարդապետը, իբրեւ Մակարի ներկայացուցիչ, կարո՞ղ է Մակարի համար ձայն տալ, որ կը նշանակէ ինքը իւր համար համար ձայն տալ:—Մակարեանք պնդեցին թէ կարելի է: Վիճաբանութիւն ծագեցաւ. Առաջարկեցին Պրիբիլին և Պրոկուրօրին լուծելու: Պրիբիլ ասաց որ այդ ժողովի բանն է: Վճռուեցաւ քուէարկել, կամ աւելի լաւ է ասել, ժամավաճառ լինել: Մակարեանք 16 ձայնով վճռեցին որ Կարապետ վարդապետ ձայն տայ Մակարի համար, այսինքն Մակար ասի «ես ընտրում եմ ինձ Կաթողիկոս»: Անիծեա՜լ «16» թիւ: Քուէարկութիւնը վերջացաւ. Մակար ստացաւ 16 ձայն: Մակարեանք հայհոյանքներով միմեանց իրանց ուրախութիւնը յայտնեցին.—Այդ կազմուեցաւ արձանագրութիւնը հետեւեալ կերպով:—

«Ի 21 ապրիլի, 1885 ամի, Ժողովս Սրբազան Արքեպիսկոպոսաց, Եպիսկոպոսաց, Բարձրապատիւ Վարդապետաց և ականաւոր աշխարհական Պատգամաւորաց, եկեալք ի վիճակացն Ռուսաստանի, Պարսկաստանի եւ Հնդկաստանի, գումարեալն ի տաճարի վանիցն Ս. Էջմիածնի, վասն ընտրութեան Ծայրագոյն Պատրիարք Կաթողիկոսի ամենայն Հայոց, բացեալ ի 20 ապրիլի զատենականութիւն իւր առ ի գործ ընտրութեան կաթողիկոսի ամենայն Հայոց, կանոնաւորեալ և կարգաւ, համաձայն առաջադրութեան տեառն կառավարչապետի քաղաքական մասին: Կովկասու ի 31 մարտի, 6 ապրիլի տարւոյ Նո. 3343, ի ներկայութեան անդամոց խորհրդարանի Նորին պայծառափայլութեան Տայնի Սովետնիկ Պրիբիլի, ներկայացուցչի բարձրագոյն իշխանութեան, ուր ընթերցեալ զանուանս սիանաւոր արքեպիսկոպոսաց և եպիսկոպոսաց, գտանելոյ ի սահմանս Ռուսիոյ, Թուրքիոյ, եւ Պարսկաստանի, յետ պատշաճականն սրմին ատենախօսութեանց, կայացաւ ընտրութիւն չորից ընտրելեաց (կանդիտատից) ի յաստիճան կաթողիկոսութեան ազգիս, որք են, 1) Ամենապատիւ Տէր Մկրտիչ Արքեպիսկոպոս Խրիմեան, 2) Գերապատիւ Տէր Մելքիսեդեկ Եպիսկ. Մուրատեան, 3) Գեր. Տէր Խորէն Եպիսկ. Աշըգեան, 4) Գեր. Տէր Մակար Արքեպիսկ. և վասն այսորիկ կազմեցաւ առանձին ընտրողական թերթ ըստ ստորագրութեամբ անդամոց ժողովոյն: Իսկ ցայսմ աւուր, յետ բազման երկրորդ ժողովոյն, առաջարկեցան ցուցակք վերոյիշեալ չորեքին կանդիտատաց, և ըստ համաձայնութեան ժողովոյն արժանի եղեն կոչման առաջագոյն ընտրելեաց, երկուքն ի նոցանէ Գեր. Մելքիսեդեկ Մուրատեան միաձայն, եւ Գեր. Մակար Արքեպիսկոպոս 16 ձայնիւ ընդդէմ 14ի: Վասն որոյ և ժողովս աշխարհական և հոգեւորական պատգամաւորաց սահմանեաց զայն ընտրութիւն երկուց կանդիտատաց յաստիճան Ծայրագոյն Պատրիարքի Կաթողիկոսի ամենայն Հայոց [illegible] անցուցանել յօրագիր և [illegible] զայն ընդ ստորագրութեամբ համայն անդամոց ժողովոյն յանձնել ի Սինոդն Ս. Էջմիածնի վասն առնելոյ զխնամս յինքենէ զպատշաճականն անօրինութիւն համաձայն սահմանութեան առ այս օրինադրեալ կարգին:»

Այդ արձանագրութեան ստորագրութեամբ վերջացաւ ժողովը: Եւ նախագահը հարկաւոր աղօթքներով փակեց նշանաւոր նիստը:—Հասաւ ժամ 12ն. դուրսն այլեւս արեգակի տակ բազմութիւնը սպասում էր:—Անհամբերութեամբ ամէնքը մի սիրելի վախճան էին սպասում.—Կէս ժամից յետոյ մի ձայն շարժեց ժողովրդեան: Բազմութիւնը ալիքի նման շարժուեց և ամէնքը դիմեցին դէպի Տաճարի դռները: Ամէնքը լարած իրանց աչքերը դարձրին դէպի եկեղեցւոյ դռները: Դռները բացուեցան: Ժողովուրդը ճանապարհ բացեց: Պատգամաւորները դուրս եկան և դիմեցին դէպի Վեհարան:—Օդը թնդաց «Կեցցէ՛ Մելքիսեդեկ, Կեցցե՛ն աշխարհական պատգամաւորք» աղաղակելով:—Սակայն Մակարի անունը մագնիսական ազդեցութեամբ լռեցրեց ձայները: Մի վայրկեանում ահագին բազմութեան մէջ տիրեց խորին լռութիւն: Զարմանք եւ ապշութիւն տիրեց ամէնքին:—Դորան յաջորդեցին դժգոհութեան ցոյցներ: Տրտունջ եւ աղմուկ բարձրացաւ ամեն կողմից:

Եւ եթէ Էջմիածնի և ժողովի յարգանքը չլինէր, Մակարականք շատ բան կ'տեսնէին...: Հեռագիրները դէպի ամեն կողմ լցրեր թռցրին, և ամեն տեղ յայտնուեցաւ որ Մելքիսեդեկի հետ Մակար ընտրուեցաւ հոգեւորականաց 16 ձայնով: Ժողովրդեան մէջ տիրում է խորին դժգոհութիւն և զզուանք դէպի այդպիսի խայտառակ արարմունքը: Սակայն ի՞նչ խեղճ դրութեան է հասել մեր ժողովուրդը. իւր իրաւունքների վրայ ծիծաղում են: Իւր գլխին խաղեր են խաղում, իւր եկեղեցու սպասաւորները քանդում են իւր եկեղեցու հիմունքները, այս բոլորը ինքը տեսնում է, տեսնում է միշտ, տեսաւ և այս մեծ գործի մէջ, և շարունակում է լռել...: Կէս ժամից յետոյ բակը դատարկուեցաւ, ամենքը հեռացան՝ զզուանք արտայայտելով, իսկ մեր հերոսները իրանց յաղթութիւնը երգելով գնացին հանգստանալու...: Շուտով հասան և տրտունջի լուրեր Երեւանից:—Այդ դառն եղելութեան առաջ ամէնքը արդէն մտածում են մի բանի մասին. արդեօք կ'հաստատուի՞ Մելքիսեդեկ: Եթէ Մելքիսեդեկ Սրբազան հաստատուի կառավարութենից, ի հարկէ ազգը պիտի մեծ յոյսեր տածէ դէպի Ս. Էջմիածին, եւ այն ժամանակ Խրիմեան Հայրիկ իւր գործը էլի կ'շարունակէ, և այն ժամանակ Մակարի ընտրութեան խայտառակութիւնը կը յանձնենք մեր պատմութեան...: Այսպէս եթէ յանկարծ կառավարութիւնը կամենայ հաստատել Մակարին...: Զէ՞ որ կառավարութիւնը իրաւունք ունի: Ի՞նչ պէտք է անել. շատերը յոյս չունին Մելքիսեդեկի հաստատութեան մասին. անցեալ տարւոյ գործերը յայտնի են: Մակարի յարաբերութիւնքը կառավարութեան հետ ծանօթ են: Երկիւղը ծանր է: Այն ժամանակ ի՞նչ պէտք անել...: Ահա այս հարցը, որ տալիս են ամէնքը...: Այն ժամանակ ի՞նչ պիտի անել, ամօթ այսպէս ասողին: Ձայն պէտք է բարձրացնել, ոտք պէտք է կանգնել, եւ յայտնել որ Ազգը պարտաւոր չէ 16 սեւագլխի ընտրած մարդուն բարձրացնել իւր սրբութեան գլուխը, և լիզել նորա ձեռքերը, այն ժամանակ պէտք է մաքրել Էջմիածինը այնքան և այսպիսի խայտառակութիւններից, պիտի փշրել ոչնչացնել այս բոլորը, որ խեղդում է, անլսելի է կացուցում ժողովրդեան ձայնը, և վերջապէս կամ փակել Էջմիածնի դռները կամ հասցնել նորան մի կանոնաւոր դրութեան և իրաւունքի: Էջմիածինը միշտ կարող է Էջմիածին մնալ, սակայն ազգը պարտաւոր է պահպանել իւր իրաւունքները:

(ՊԱՏՎԱԿԱՆ ԹՂԹԱԿՑԷ ՄԸ)

ՎԱՂԱՐՇԱՊԱՏ, 18 ապրիլ 1885

Ինչպէս յայտնի է, Էջմիածնայ Պրոկուրօրին կանչել էին Թիֆլիս զատկի մօտերքին: Ողջ եւ առողջ վերադարձաւ Էջմիածին: Ինչպէս ինքը պատմում էր, ռոճիկը մօտ 1500 ռուբլիով աւելացրել էին, բացի այդ, Նոյնպէս իրեն (Պրոկուրօրի) պատմելով իշխան Դոնդուկովը խոստացել է որ քանի ինքը Կովկասում գլխ. կառավարչապետ է, նա կը մնայ Սինոդում Պրոկուրօր: Սոքա են միայն Նորին Պայծառափայլութեան Պրոկուրօրին արած յայտնի շնորհքները: Թիֆլիսում Կաւկազ պաշտօնական լրագրում Սինոդին պաշտօնով արած զրպարտութիւնները իշխան Դոնդուկովը պատուիրել էր Պրոկուրօրին որ Սինոդին Արարատ ամսագրի մէջ տպագրել տայ: Սինոդը մերժել է:

Աշխարհական պատգամաւորները բաւական ժամանակ է համարեա բոլորը ժողովուել են Երեւան. ամսոյ 16 իս սկսեցին գալ Էջմիածին: Բոլոր Սինոդականները, բացի Տեղապահից, Մակարին են ուզում ընտրել. Մակարական է նոյնպէս Սագինեանը, Շամախու առաջնորդ Թադէոս Եպիսկոպոսը, նոյնպէս եւ միաբանութեան պատգամաւորներից մեծ մասը: Աշխարհական պատգամաւորներից ոչ մէկը Մակարին չի ուզում: Ամսոյ 16 ին, գիշերը ժամը մօտ 9 ին Մակարականները՝ Ներսէս եպիսկոպոս, Մեսրովբ, Յովակիմ, Երեմիա եւ Մամբրէ վարդապետ (Սինոդականներ) եւ Սուքիաս եպիսկոպոս Սագինեանց, Աղաքիրեանց, Թադէոս եպիսկոպոս եւ ուրիշները Մեսրովբ եպիսկոպոսի մօտ ժողով են գումարել:

Ժողովի մէջ Մակարականները առաջարկել են որ Տաճկահայոց երեք ընտրելիներից չ'ընդունին եւ նոր ընտրելիներ առաջարկեն, ինչպէս երեւում է Մակարին առաջին ընտրելի անելու նպատակով: Թէ ժողովը ինչ է վերջանում, դեռ յայտնի չէ: Տեղակալը եւ մի երկու ուրիշ եպիսկոպոսներ չեն գնում: Հակամակարականներից անտեղ է լինում միայն Ղարսի առաջնորդը, ինչպէս ասում են միայն հետաքրքրութեան համար: Լսում ենք որ աշխարհական պատգամաւորներից ասողներ են եղել թէ եթէ հոգեւորականները ընտրութեան վերջին օրը պնդեն Մակարի ընտրութեան վրայ, իրենք ժողովից դուրս կ'երթան: Հակամակարականների մեծ մասի Կաթողիկոսական ընտրելին Խրիմեանն է, ոմանցը՝ Մելքիսեդեկը:

Այս ժողովի մէջ առանձին հետաքրքրութեան արժանի է Ճեմարանի ժամանակաւոր տեսուչ սրբազան Ալափիրեանի ասած ճառը Տաճկահայոց երեք ընտրելիներն ընդունելու կամ չընդունելու վերաբերմամբ. Նա ասել է մօտաւորապէս հետեւեալը. «Բաւակա՞ն է մենք մեզ համար Կաթողիկոս ընտրենք Տաճկահայոց ցանկութեամբ եւ Կ. Պոլսի Ազգ. ժողովի որոշմամբ. մենք պէտք է մեր ցանկութեամբ և մեր որոշմամբ մեզ համար Կաթողիկոս ընտրենք... եւլն»: Դուցէ շատերին անհաւատալի լինի որ մի 60 տարեկան հայ եպիսկոպոս 9 տարեկան երեխայի ցանկացած անկախութեան ու ինքնուրոյնութեան է ձգտում: բայց ներկայ եղողներն են այդպէս պատմում: Ժողովից յետոյ ընթրիքի ժամանակին Թիֆլիսու պատգամաւոր Աբգար Յովհաննէսեանց սաստիկ յարձակվում է առ հասարակ Մակարականների վրայ, մանաւորապէս խօսքը ուղղելով Ներսէսին, Սուքիասին եւ Մամբրէին եւ ասելով թէ «Մենք այստեղ ժողովել ենք որ ընդհանուր համաձայնութեամբ մի գործ գործենք, բայց դուք հէնց առաջին քայլից ամեն կերպ աշխատում էք պառակտումն գցել մեր մէջ, առանց աշխարհական պատգամաւորների մասնակցութեան եւ առանց Տեղակալի գիտութեան մասնաւոր ժողով էք անում եւ ժողովի մէջ անվաւեր համարում Տաճկահայոց երեք ընտրելիները եւ ձեր գլխուն նոր չորս ընտրելիներ առաջարկում (Մակարին, Մելքիսեդեկին, Իզմիրլեանին եւ Խրիմեանին). եթէ այդպէս է, միաք բարեւ, մենք կ'գնանք. դուք ձեզ համար մի վանահայր ընտրեցէք որ ձեզ կառավարի»:

Մեր յարգելի հոգեւոր հայրերը մի ամենապարզ ճշմարտութիւն չեն կամենում հասկանալ որ ամեն մի աշխարհական պատգամաւորի ձայնը հազարաւոր մարդոց ձայն է, իսկ ամեն մի հոգեւոր պատգամաւորի ձայնը միայն իրեն ձայնն է, մանաւանդ երբոր նոքա, ինչպէս այժմեան Մակարականները, ամենեւին չեն ուզում ի նկատի ունենալ ժողովրդի ցանկութիւնը եւ տրամադրութիւնը: Այսօր ամսոյ 17ին մի հեռագիր են խփել կառավարութեանը թէ Մակարը Էջմիածնումը չէ եւ չի գալու եւ ժողովները առանց նորան պիտի լինին: Ասում են հեռագիր խփողը Պրոկուրօրն է, մէկը խփել է Թիֆլիս, միւսը Ներքին գործոց նախարարութեան: Ամսոյ 15 ին հասաւ այստեղ կառավարութեան ներկայացուցիչ Իվան Նիկոլայիչ Պրիբիլ, ազգով Լեհացի: Կովկասիոյ կառավարութեան խորհրդարանի անդամ է:

Տ. ՔՕԼ ՏԸ ՔՕՔ

ՊԱՐՈՆ ՇՈՒՊԼԱՆ

ՀԱՏՈՐ Ա.

Շ. Բօլ տը Քօքի սոյն վէպն, զբօսեցուցիչ այնքան որքան հրահանգիչ, ծիծաղաշարժ և բարոյախիր միանգամայն, մաքուր տպագրութեամբ ի լոյս ընծայուած է Աշճեան տպարանէն: Բօլ տը Քօք իւր այս գործին մէջ, իւր թեթեւ և սահուն ոճով, կը ձաղկէ Բարիզեան յատուկ մոլութիւններ, թարգմանիչն, ընտրելով պարզ ու ժողովրդական աշխարհաբար, հաւատարած է հեղինակին ոճոյն:

Բ. հատորը մամլոյ տակ է և քիչ ատենէն կը հրատարակուի:

Կը ծախուի բոլոր հայ գրավաճառացքով: Կեդրոնատեղին է Աշճեան տպարան, Եւսուֆեան խան: Գին 5 ղրուշ:

ԻԼԱՆ

ԽԱԶԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱՅԻ ՇԱՀԱՆԷ

Մաթպախը ամիրէ վէ էրզաք անպարը խարըճէլէրի իչուն ալընաճագ սիպիր եաղընըն մինդաշառսըն մայիսի րումինին սէքիզինճի չարշէնպահ կիւնիւ վէ լաղմըն թախի օն պիրինճի ճիւմաա իրթէսի կիւնիւ պաշլանաճաղընդան թալիպ օլանլարըն էյամը մէզքիւրէտէ Խաղինէի Խասսայի Շահանէյէ պուլունմալարը իլան օլունուր:

4 մայիս 1300

1—3

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՆՐԱՇԽԱՒՈՐԵԱԼ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ
307 միլիոն ֆրանք

ԼԱ ՆԻՒ ԵՈՐՔ

Ապահովագրեալք միայն տէր են երաշխաւորեալ դրամագլխոյն և ընկերութեան բոլոր շահերու

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՀԱՄԱՐ
ՏՆՕՐԷՆ
Ա. Հ. ՍԻՔԷՑՍ
ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ ԿԱԼԱԹԱ, ՀԱԼԱՃԵԱՆ ԽԱՆ

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Ձէօ փապրիգայի հիւմայունի իչիւն մաճֆուզ պուլունան նիւմունէլէրինէ վէ չուրուքը մուգարրէրէսինէ թէվֆիգէն միւպայեա օլունմագ իւզրէ մէյքիյի միւնագասայա գօնուլան նիւզ պին գըյէյի ճէտիտ Օսմանըն գըրգըմ էրյգանըզ խափողիսինին պէհէր գըյէյի ճէտիտի նիրմի պէշ ղրուշ օթուզ փարայա թալիպի ժոհուրէսինտէ օլուպ մայիսի րումինին օն աէօրտունճի սալը կիւնինէ դատար պէհէր կիւն միւնագասասը մէկքիւր կիւնտէ գարարը գաթիսի վիրիլէճէկինտէն խմայա թալիպ վէ օն պէշինճի չարշէնպիհ կիւնի նիւզտէ պէշ թէնզիլինէ բաղիպ պուլունանլէրին մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը ուսումիյէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր ։

2 մայիս 1301 — 2—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Պէնկալ չիվիտ գըյէյի ճէտիտ իքի պին ալթը նիւզ ալթմըշ, պէհէր գըյէյի ճէտիտի տօքսան պէշ ղրուշ ·

Շապ, գըյէյի ճէտիտ իկիրմի սէքիզ պին, պէհէր գըյէյի ճէտիտի պիր ղրուշ օթուզ իքի փարայ ·

Սօտա, գըյէյի ճէտիտ էլլի պէշ պին, պէհէր գըյէյի ճէտիտի պիր ղրուշ իքի փարայ ·

Թուլթքալ, գըյէյի ճէտիտ օն պիր պին աէօրթ նիւզ, պէհէր գըյէյի ճէտիտի ալթը ղրուշ օթուզ փարայ ·

Գըրմըզը չարապ թօրթուսը, գըյէյի ճէտիտ եէտի պին տօգուզ նիւզ, պէհէր գըյէյի ճէտիտի սէքիզ ղուրուշ ·

Պիքրոմաթ տը բօթաս, գըյէյի ճէտիտ եէտի պին ալթը նիւզ, պէհէր գըյէյի ճէտիտի տօգուզ ղուրուշ նիրմի փարայ ·

Պէյազ բօթաս, գըյէյի ճէտիտ ալթը պին նիւզ օթուզ, պէհէր գըյէյի ճէտիտի իքի ղուրուշ ·

Զաճ եաղը, գըյէյի ճէտիտ իւչ պին իւչ նիւզ, պէհէր գըյէյի ճէտիտի իքի ղուրուշ օթուզ փարայ ·

Մօր պագամ, գըյէյի ճէտիտ գըրգ տօգուզ պին նիւզ, պէհէր գըյէյի ճէտիտի պիր ղուրուշ օն փարայ ·

Կէօք պօյասը, գըյէյի ճէտիտ իւչ պին, պէհէր գըյէյի ճէտիտի աէօրթ ղուրուշ օթուզ պէշ փարա ·

Գըրմըզ, գըյէյի ճէտիտ իւչ նիւզ սէքսէն, պէհէր գըյէյի ճէտիտի նիրմի սէքիզ ղուրուշ ·

Թիղալ, գըյէյի ճէտիտ իքի նիւզ էլլի, պէհէր գըյէյի ճէտիտի իւչ ղրուշ ·

Գըրըմզըմըզ, գըյէյի ճէտիտ պէշ նիւզ ալթմըշ, պէհէր գըյէյի ճէտիտի օն պէշ ղուրուշ ·

Քիւքիւրտ, գըյէյի ճէտիտ սէքիզ նիւզ, պէհէր գըյէյի ճէտիտի իքի ղուրուշ ·

Ջիվիտէիք, գըյէյի ճէտիտ պին, պէհէր գըյէյի ճէտիտի ալթը ղուրուշ ·

Կէօզ թաշը, գըյէյի ճէտիտ իքի պին նիւզ գըրգ, պէհէր գըյէյի ճէտիտի իւչ ղուրուշ ·

Զաճ գըպրըզ, գըյէյի ճէտիտ պին ալթը նիւզ, պէհէր գըյէյի ճէտիտի պիր ղուրուշ ·

Սումագ, գըյէյի ճէտիտ եէտի նիւզ նիրմի պէշ, պէհէր գըյէյի ճէտիտի իւչ ղուրուշ նիրմի փարա ·

Ճէհրի, գըյէյի ճէտիտ էլլի, պէհէր գըյէյի ճէտիտի ալթը ղուրուշ նիրմի փարայ ։

Ձէօ վէ Իզմիտ Ֆապրիգաի Հիւմայունլէրի իչիւն իթթիխազ օլունան նիւմունէլէրինէ վէ չուրուքը մուգարրէրէսինէ թէվֆիգէն միւպայեա օլունմագ իւզրէ միւնագասայա գօնուլան պալատէ մուրագգամ նիրմի գալէմ պօյա էճզասը ֆիյաթը մուրագգամլէլէրի իլէ թալիպի ժոհուրէսինտէ օլուպ, մայիսի րումինին օն պէշինճի չարշէնպիհ կիւնինէ գատար պէհէր կիւն միւնագասասը պիլ իճրա մէկքիւր կիւնտէ գարարը գաթիսի վէրիլէճէկինտէն, իխա իթմէկէ թալիպ վէ օն ալթընճը փէնչշէնպիհ կիւնի նիւզտէ պէշ թէնզիլինէ բաղիպ պուլունանլէրին մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը ուսումիյէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր ։

2 մայիս 1301 — 2—3

ԻԼԱՆ

ԷՎԳԱՖԸ ՀԻՒՄԱՅՈՒՆ

Իմարաթը ամիրէ վէ խայրաթը սաիրէ իչիւն օն ալթը պին չէքիէն էքրմէ պին չէքիյէ գատար հաթապ միւպայեա օլունմագ իւզրէ միւնագասայը իճրա օլունաճաղընտան թալիպ օլան թիւճճարըն միւնագասասը պուլունուպ · վէ միւնագասա չէրայիթինի անլամագ իւզրէ մայիսին իքինճի բէնչշէնպիհ կիւնինտէն իթիպարէն էվգաֆը հիւմայուն մէճլիսի իտարէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր ։

30 Նիսան 1301

ԻԼԱՆ

ԽԱԶԻՆԷՆԻ ԽԱՍՍԱՅԻ ՇԱՀԱՆԷ

Երզուգ անպարընա ալընաճագ սէպզէնին գարարը գաթիսի մայիսի Րումինին աէօրտունճիւ ճումաա իրթէսի կիւնիւ վիրիլէճէկինտէն թալիպ օլանլարըն եէվմի մէզքիւրտէ Խազինէի Խասսայի Շահանէտէ պուլունմալարընը իլան օլունուր ։

1 մայիս 1301 — 3—3

ԻԼԱՆ

[illegible]

Սէնիրին աթիգանան տօգսան տօգուզ սէնէսի պայէթինէ տէկին հիսսէյի մէնագիսի մանգուլէնին գըյմէթի մուխամմէնէսի իչգըրինէ մուսաճէլի թաարիֆէ իճրասընտան սօնրա պայը մուաճճէլէտէն նըսֆընըն նագտէն խիֆֆաթը վէ նըսֆը տիկէրի մուգասիթէնտէ տիյունու Խազինէի էվգաֆը Հիւմայունա մախսուս սուրէթ վէ գօչան գապուլու, վէ պու գարար իւզրէ թարիխի իլանտան պին իւչ նիւզ պիր սէնէսի աղըստոս նիհայէթինէ գատար միւտտէթ թայերին օլունարագ պու միւտտէթ զարֆընտա հիսսէտարլարըն վարիսամ իսարէսինէ միւրաճաաթլա հիսսէյի մանգուլէյի թէֆէղգիւզ իթմէլէրի, վէ միւտտէթի մէզքիւրէտէն սօնրայա գալաճագ մանգուլաթըն հիսսէտարլարընա խուլասաթ իթմէք նագարէյա պազըլուպ տիկէր թալիպլէրինէ թէֆֆիզի, վէ պիրտէ նըսֆընըն ագչէյի նաղտ սիւլիւս պոլալ վէ խումուս վէ սիւտուս կիպի հիսսէյի մանգուլ օլան ագարաթը վագֆիէնին տախլի պիլ միւզայէտէ սաթըլարագ մուաճճէլաթը մուգաթթէրէլէրինտէն նըսֆընըն նագտ ալընմասը վէ նըսֆը տիկէրի մուգասիթէնտէ սուրէթ վէ գօչան գապուլ խոլմէսի պաա իրատէի պիրէ մուգարրէր պուլունմուշ, վէ Աթտիլաթ աթիյէտէն անլաշըլաճաղը իւզրէ պու գարար հիսսէտարլար հագգընտա մէնաֆիյի քիւլլիյէյի մուճիպ սուրէթտէ իթթիխազ իտիլմիշ իտի · չէյլէքի պիր մէնզիլին նըսֆը հիսսէսի մանգուլ օլտուղու թագտիրտէ խապէթ իտէն մէզատարընտան նիւզտէ նիւզտէ, վէ էկէր սիւլիւս, րուպու, խումուս, սիւտուս վէ սիւպիւ մանգուլ իսէ խամսէթ իտէն մէզատարըն նիւզտէ օթուզու, վէ հիսսէի մանգուլէ սիւլիւս իլէ պուչուգտան աշաղը իսէ նիւզտէ էլլիսի հիսսէտարլարա իհսան օլունարագ թէնզիլ օլունաճագ սօնրա պագի գալան մէզատարընըն ալէր միւաճճէլի գարար նըսֆը նագտ ալընաճագ վէ նըսֆը տիկէրի միւգասիթէնտէ սուրէթ վէ գօչան գապուլ օլունաճագ ալըր · գարարը մէզքիւրին հիսսէտարլարա թէէսիրի իթտիլաաթլա մուգաթթէրէ մէնֆաաթ միւթէզըմմըն օլաճաղը ճիհէթլէ իսէ մանգուլաթըն միւրաճաաթլարընտա իլէրի կէլէճէք կիւճլիւքթէն հիսսէտարլարըն թէնզիլատը հաքգընտա իսթիֆատէ օլունմուշ, օլունուր, վէ սինտաթլարին միւրաճաաթ իտէճէք հիսսէտարլարըն էլտէ իւ թէպէթլիւքլէրի թէհէճիւքթէմի աթիգայը պէրթարաֆ իտէ կէրէկիրէն թէհաքգուք մագամը միւճիպ օլաճաղը ճիհէթլէ հէրքէսին մալիւմի օլմագ իւզրէ իլան քըյֆիյէթ օլունուր ։

27 Նիսան 1301 — 4—5

DENTALINE
ՏԱՆԹԱԼԻՆ
ՔԻՄԻԱԳԻՏՈՒԹԵԱՆ ՏՈՔԹՈՐ Ս· ՔԱՆՆԵԱՅԻ
Ի ՍԱՄԻ

[illegible]

Կ'արգիլէ ակռայից վնասաբեր ոքքիւնն, ընդ ազդրութեանէ ([illegible]) յառաջ եկած փտումն այն տարիքէն անճանց քով որոց ակռայները կը խախտին և կ'իյնան · կը զօրացնէ, կը մաքրէ եւ կը զովացնէ բերանը, անուշահոտ հոտ մը կուտայ շունչին եւ կը հեռացնէ ակռայի եւ բերնի ո եւ է հիւանդութիւն ։

Շիշին գինն է 15 ղրշ· արծաթ

ԱԿՌԱՅԻ ՓՈՇԻ

Կոշտութիւն եւ խոնկահոտ ասոնկերէ չինուած, կը մաքրէ եւ կը ճերմկցնէ ակռաներն առանց անոնց փայլը եղծանելու, կը զօրացնէ ակռաները, փայլ կուտայ անոնց, կ'անհետացնէ ունէ հոտ, և շունչը թարմ ու անուշահոտ կ'ընէ ։

Գործածութիւն · Թրթռացէ թրջել ակռայի խոզանակ մը, քիչ մը թաթխել փոշիին մէջ, անով շփել ակռաները, յետոյ բերանը լուալ ՏԱՆԹԱԼԻՆով խառնուած ջրով ։

ՏՈՒՓԻՆ ԳԻՆՆ Է 10 ՂՐՇ· ԱՐԾԱԹ

Թուրքիոյ համար միակ ներկայացուցիչ
Բ· Ա· ՉԷՐՎԱԹԻ
Քէօյէ-Օղլու խան Թիւ 6-7
Ղալաթիա
Մեծ Մաքսատան դիմաց

Կը ծախուի գլխաւոր դեղավաճառաց և փարաւարդաւարաց քով ։

խողովակաց զետեղման և ջրոյ բաշխման, Գրասենեակք
Ընդհանուր ձեռնարկութիւն
Վալիտա Խանի թիւ 55

ԽՈՂՈՎԱԿԱՑ ԸՆԴՀ· ՁԵՏԵՂՈՒՄ

ՔԱՂԱՔԷՆ ԵՒ ԳԻՒՂԻ ՏՈՒՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

ՋՐՀԱՆՔ	ԼՈԳԱՐԱՆԻ ՍԵՆԵԱԿՔ
ՈՌՈԳՄԱՆ ԳՈՐԾԻՔ	ՋՐԱԲՈՒԺՈՒԹԻՒՆ
ԱՂԲԻՒՐՔ	ԱՐԴՈՒՋԱՐԴԻ ԽՈՒՑՔ
ՇԱՏՐՈՒԱՆՔ	ՀԱՆԴԵՐՁԱՏՈՒՆՔ
ՋՐԱԲԱՇԽԱԿԱՆ ԳՈՐԾԻՔ ԵՒ ԱՅԼՆ	ԾՈՐԱԿԱՑ ՁԵՏԵՂՈՒՄ
	ՀՐԴԵՀԻ ՀԱՄԱՐ ԾՈՐԱԿՔ

ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԻ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՋՐՈՅ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Ժ· ՏԱԼՄԱՍ ԵՒ ԸՆԿ· Ի ՄԱՐՍԻԼԻԱ

ՆՈՐՏՏԱՅՉԷ
ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ Ի ՀԱՄԲՈՒՐԿ

Յիշեալ ընկերութիւնն հրդեհի դէմ կ'ապահովագրէ տուներ, կարասիներ, խանութներ և ապրանքներ յոյժ շահաւէտ պայմաններով, միջնորդութեամբ իւր ընդհանուր գործակալութեան

ՇԻՆՑԼԷՐ ԵՒ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ
Կ· ՊՈԼԻՍ, ՊԱՀՉԷ-ԳԱՊՈՒ, ՃԷԼԱԼ ՊԷՅ ԽԱՆ

Ֆրանսայի և օտար երկիրներու ամեն հոտավաճառաց և փարաւարդաւարաց քով ։

La
VELOUTINE
Poudre de Riz spéciale
PRÉPARÉE AU BISMUTH
Par CHles FAY, Parfumeur
PARIS – 9, Rue de la Paix, 9 – PARIS

ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ ՎԱՃԱՌՈՒՄՆ

50 և 25 լիտրանոց տակառակներ
50 և 25 շիշնոց սնտուկներ
ԱՐՏԱՀԱՆՈՒԹԵԱՆ ԳԱՐԵՋՈՒՐ
Առաջին տեսակ
Ներկայացուցիչ
ԼԵՈՆ ՇԹԱՅՆՏԼԷՐ
Ղալաթիա, Քարաքէօյ
3, Սուսամ Օղլու խան, 3

ԿՐԱՅԻ
ԳԱՐԵՋՈՒՐ
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԹԵՐԱՆՈՑ
ՖՐԱՆՍՈՒԱ ՇՐԱՅՆԸՐ ԵՒ ՈՐԴԻՈՑ
ԳԱՐԵՋՐԱՏԱՆ

ԱԶԴ
ԱԿՌԱՅԻ ՑԱՒԻ ՉԻՔ ՈՒՆԵՆԱՐ
եթէ գործածէք

(Ժիւռնոտ) Սուրբ գաւառին Պէնէտիկտեան կրօնաւորաց, Ակռայ մաքրող փոշին կամ դեղը որ 1880ին Պրիւքսէլի մէջ 2 ոսկի մետալ առած է, ինչպէս նաեւ մեծ մրցանակներ · այս դեղը հնարած է 1373ին Բիէր Պուրսօ Ֆէրանսայի կրօնաւորը ։

ՁԵՆՕՊԻԻ ՋՈՒՐ

Որուն՝ մրցմամբ չի կրնար հաւասարիլ ո՛չ մէկ դեղ · մազերուն իրենց բնական գոյնը տալու մասին ։ Արդիւնքը քիչ օրուան մէջ կերեւի յաջող կերպով ։ Գործածութիւնը խիստ դիւրին է · Ներկ մը չէ այս, այլ լուացման ջուր մը, որ մազերը կը պահպանէ եւ կը զօրացնէ, գոյն տալով ։

ԼԱՀՕՐԻ ԲՈՒՏՐԱ

Փայլուն, փափուկ, թափանցիկ և ընտիր բուտրա մ'է որ շարունակ գործածուելով մորթը կը գեղեցկացնէ և կը փայլեցնէ, ո՛և է այլայլումէ զերծ պահելով զայն ։ Խիստ փոքր մաս մը բաւական է ամբողջ երեկոյթի մը համար ։ Փափուկ փետրեայ վրձինով կը գործածեն զայն և ապա կը սրբեն. Նուրբ կտաւով մը կամ կակուղ վրձինով ։

ՎԱՅՐԿԵՆԱԿԱՆ ՆԵՐԿ Տօքթ· Բիշարտի Վայրկենական կերպով մազերը և մօրուքը ներկելու համար կատարելագործեալ բաղադրութիւն մ'է, որ մորթին վրայ բիծ չի թողուր ։

ՋՈՒՐ Տօքթ· Թօմսընի, վայրկենական կերպով մօրուք ներկելու համար ։

ԲՈՒՍԱԿԱՆ ՋՈՒՐ, գլուխ մաքրելու համար ·

ՍԷՖԱԼԻՆ, դեղ Տօքթ· Ռուսօյի, մազ թափելու դէմ, որ թաղանթը ներ կը հանէ և գեղեցիկ մազեր կը բուսցնէ, շարունակ գործածուելով ։

ԱՐՆԻՔԱԼԻՆ, Տօքթ· Ռուսօյի, գեղեցիկ թուալէթի ջուր, խածուածքի, այրուածքի, այտերու բորբոքման դէմ եւն ։

ԷՔՍՈՒՐԷ, [illegible] համար, [illegible] տեսակ ընտիր ջուրեր ։

ԿԼԻՍԷՐԻՆ, ձեռքի ուռեցքի և արեգակնակէզ դէմքերու համար ։

Վաճառատուն հաստատեալ յամին 1807 · —Ընդհանուր գործակատար Ա· ՍԸԿԷՆ, Հիւկիւրի փողոց թիւ 3, ի Փարիզ ։

Այս դեղերը կը գտնուին նաեւ Կ· Պոլսոյ բոլոր դեղարանաց մէջ ։

Marque de Fabrique

«ԿՈՒՏՐՈՆ ՎԷՐՆ»
ՎԱՐՁԱՏՐԵԱԼ ՇՔԱԴՐԱՄՈՎ
Ամսթէրտամի 1883ի աշխարհահանդէսին մէջ
յինքն պարունակելով ջրոյ մէջ կատարելապէս լուծելի խայծղանը (դաթրան)

ՄԻԱԿ ՃՇՄԱՐԻՏ ՄՈՒՋՆ

Այս բաղադրութիւն ունի խայծղանի ԲՈԼՈՐ ԲՈՒԺԻՉ յատկութիւնները, մինչդեռ խայծղանի ՈՒՐԻՇ պատրաստութիւնք միայն անոր համն և հոտն ունին ։ «ԿՈՒՏՐՈՆ ՎԷՐՆ»ի մէկ չափն կը պարունակէ քարսիւլի մը բուժիչ սկզբունքները ։ Բայց կարելի է օրը 20 չափ «ԿՈՒՏՐՈՆ ՎԷՐՆ» առնուլ առանց բնաւ վնասուելու, մինչդեռ խայծղանի քսան քարսիւլ աղեաց վտանգաւոր բորբոքում առաջ կը բերեն ։

ԽԱՅԾՂԱՆԻ ԻՒՂ ԹՈՐԻ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐԷՆ ԱՆՀՈՒՆԱՊԷՍ ԱՒԵԼԻ ԱԶԴՈՒ ԵՒ ՆՐԵՔՊԱՏԻԿ ԱԺԱՆ, «ԿՈՒՏՐՈՆ ՎԷՐՆ»ի հեղուկը շիշով կը ծախուի 1·50 Ֆրանքի՝ 20 լիտր խայծղանի ջրի համար ։ Իսկ 0·10 պատրաստուած շաքարանուշէն 100 հատ պարունակող շիշը 2·50 Ֆրանքի կը ծախուի ։

Ընդհանուր մթերանոցապետ
Ժ· ԱԼԻԲՐԱՆՏԻ
Դեղարան Տէլլա-Սուտա
169—Մեծ փողոց Բերայի—169
Կ· Պոլիս

---

1 ՖՐԱՆՔ ՀԱՏԸ

Ի ՄՕՏՈՅ
ՊԻՏԻ ՔԱՇՈՒԻ

2,016 ԲԱԺԻՆՔ

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ
ԳԱՂԹԱՅԻՆ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆԸ
100.000 ՖՐԱՆՔԻ ՄԵԾ ԲԱԺԻՆ ՄԸ

1	Բաժին	50,000	Ֆր·	1	Բաժին	20,000	Ֆր·
1	»	10,000	»	2	»	5,000	»
10	»	1,000	»	25	»	500	»

1,975 ԲԱԺԻՆՔ 100 ՖՐԱՆՔԻ
400.000 ՖՐԱՆՔ 2.016 ԲԱԺՆՈՎ
ԴԻՄԵԼ
Առ Պ. ՀԷՆՐԻ ԱՎԸՆԷԼ, Ընդհ· Տնօրէն
ՓԱՐԻԶ, 106, Րիշլիէօ փողոց, 106, ՓԱՐԻԶ

ԿԻԼԻՑԵՕԹԻ ՄՈՒՀԱՐՐԷՐԱԹԸ
ԲԸՍՄԻՑԷ ՎԷ ՂԱՅՐԸ ԲԸՍՄԻՑԷ

Գ. [illegible]
Ցօրինեաց
Միհրան Աբիկեան

Սոյն գիրքն որ օսմ. լեզուի արդի գրականութեան և օսմ. այժմու օրինաց և կազմակերպութեանց համաձայն խմբագրուած՝ ամեն կերպ Մուրասելէ, Փոխանորդագիր, Անդորրագիր, Ապրանքագիր, Լոթօ, Բօրտօրօ, Հէօճէթ և այլ գրութիւններ կը պարունակէ և միանգամայն ընտիր ձեռագրով գրուած է, կը ծախուի ամեն Հայ Գրավաճառաց և թղթավաճառ Պօղոս և Յակոբ աղայից քով ի գին 6 ½ ։

ԼՈՑԹԸՆ ԵՒ ՋԻՄՆԷԼ
ՄԹԵՐԱՆՈՑ
ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ
ԳՈՐԾԵԱՑ
ՔԻՒՐՔՃԻ ԳԱՊՈՒՍԸ, ՂԱԼԱԹԻԱ

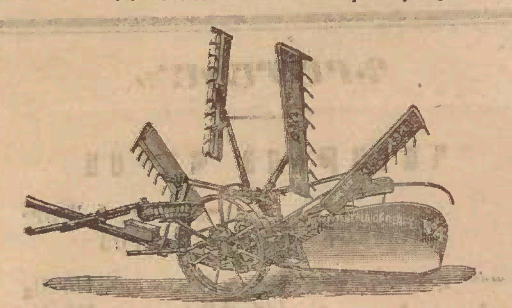

«ՕՐԻԱՆ» Մակաչուանեալ հնձող մեքենայն երկու ձիով կը քաշուի և կը կըտէ 300 օխա ։

ԳԻՆ՝ 35 ՕՍՄ· ՈՍԿԻ Է

Մեքենային կատարելագործութիւնը երաշխաւորեալ է ։ Գնողն եթէ գոհ չլինի, կրնայ ետ առնուլ իւր ստակն ։

ՑՐԷՏ ԼԷՅԼԱՆՏ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՑ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Որք կանոնաւորապէս կը բանին Լիվէրփուլի և Արեւելքի մէջ ·

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալճերիան	2500	Ֆավոնեան	3700
Ալզասիան	2500	Ֆլամինեան	3700
Անտալուզեան	2500	Ֆլավեան	3700
Աթենեան	2500	Իպերիան	5500
Արապիան	3700	Իլիրիան	5500
Պավարիան	6000	Իտալիան	5500
Պուլկարիան	6000	Լեսպիան	2200
Քամպրիան	800	Լիկուրեան	2500
Սայրենեան	2000	Լիպիան	800
Տուրոյ	700	Օպորթօյ	700
Էճիբշըն	3700	Բերսիան	3800
Ֆապիան	3700	Վալենսիան	6800
Ֆալերնիան	3700	Վիրճինեան	6800

Լէյլանտ շոգենաւը նաւապետ Պօլ այսօր Լիվըրբուլէն տաս հասաւ եւ ի մօտոյ Զմիւռնիոյ ճամբով նոյն նաւահանգիստը պիտի ուղեւորի ։

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւն կ'ընծայուի ·

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ԷՏՈՒԱՐՏ ԼԱՖՈՆԹԷՆ
Գործակալ
Թիւ 34, 35, 36, Նէնի Միլլէթ խան, Ղալաթիա·

Նաւատէրք, Պարոնայք Ֆրէտ, Լէյլանտ և ընկ· Լիվըրբուլ

Գործակալութիւնք
Կ· Պոլիս, Էտուարտ Լաֆոնթէն ·
Ճիպրալթար, Պ· Գ· Քարվըր Եղբարք
Ալեքսանդրիա, Կ· Լ· Վահման և ընկ·
Մալթա, Ա· Քամիլլէրի ·
Շիրա, Ա· Մ· Մավրօկօրտադօ ·
Զմիւռնիա, Պ· Ուիդօլ և ընկ·

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՑ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
Լիվըրբուլի և Միջերկրականի մէջ բանող շոգենաւք

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Քանոբուս	4200	Օսայրիս	3000
Ֆերոս	4000	Նեֆթիս	3000
Օամանյի	4000	Բերսա	3000
Սեսոստրիս	3250	Ակլանտիք	4700
Թիպէս	3250	Լոտիւս	800
Մակտալա	3250	Օլինտա	800
Մարիօթիս	3250	Սէփիլ	700

Օսայրիս շոգենաւը, նաւապետ Բօլ, Սամսոնէն վերադարձաւ և ամսոյս 25 ին շաբաթ օրը ուղղակի Լիվըրպուլ պիտի երթայ ։

Մակտալա շոգենաւը, նաւապետ Թօմսոն, ամսոյս 27ին Լիվըրբուլէն տաս կսպասուի ընդհանուր վաճառքով ։

Վերոյիշեալ շոգենաւք շքեղապէս յարդարուած են ճամբորդներու համար

Դիմել առ Ժ· Թ· ՈՒԻԹՈՂ և ԸՆԿ·
Մէյտանճըգ փողոց, Պոլիս

Տնօրէնութիւն, Լիվըրբուլ
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ·
31, Ճէյմս Սթրիթ, Լիվըրբուլ

ԲԱԲԱՅԱՆԻ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
Լիվըրբուլի, Միջերկրականի և Օտեսայի մէջ կանոնաւորապէս բանող
ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Անուանք	Թոնոյ	Նաւապետք
Այա Սոֆիա	3,000	Պէքը
Աքարտա	2,500	Ռոճըրս
Արքատիա	2,500	Քրուիշանք
Լաքոնիա	2,500	Ուիլքս
Մաքեդոնիա	3,500	Մարշ
Բալմիրա	2,800	Ֆօթըրկիլ

Ընկերութիւնն օրինաւոր գներով վաճառք կ'ընդունի Եւրոպական երկիրներու և Ամերիկայի համար ։

Ամեն դիւրութիւն և հանգստութիւն կը տրուին ուղեւորաց ։

Դիմել առ ԴԱՆԻԷԼ, ԲԱԲԱ ԵՒ ԸՆԿ·
Գործակալ

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ
Ընդ մէջ Անվերսի, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի
ԹՈՎՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ՈՐԴԻՔ ԵՒ ԸՆԿ·

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալպանօ	2,000	Լեփանթօ	4,500
Անձէլօ	3,000	Մարէնկօ	4,300
Արկօ	1,300	Մարատոն	2,500
Պասսանօ	3,500	Միլօ	2,000
Պօրտոֆինօ	2,200	Նէրօ	2,000
Պրավօ	2,000	Օթէլլօ	5,000
Գէյլո	2,600	Օրլանտօ	3,000
Գալիբսօ	2,500	Օգըանօ	4,500
Գամէօ	2,100	Օտտօ	2,000
Գաթօ	2,000	Բասիֆիք	1,200
Գօմօ	2,700	Բալերմօ	3,200
Տէնօ	2,500	Բասդեր	1,700
Սօլինօ	1,800	Քրեօ	2,800
Էրաւօ	2,600	Րիալթօ	4,400
Տրաքօ	2,600	Րինալտօ	3,200
Ֆալքօն	800	Ռօլլօ	3,000
Ֆլավօ	1,700	Ռօմանօ	5,500
Ֆլամինկօ	1,600	Ռօմէօ	3,500
Կալիլէօ	5,500	Սալէրնօ	4,000
Կիդանօ	2,200	Սաֆօ	2,000
Կօզօ	1,800	Սիլվիօ	2,000
Կրօտիօ	2,200	Սօրէնթօ	4,300
Հանկօ		Թասսօ	1,200
Հէրօ	2,000	Թ. Ուիլսըն	3,000
Հիտալկօ	3,000	Թիկեր	1,300
Հումպէրդ	1,200	Թօլէտօ	2,800
Ճիսօ	2,300	Քօմանդօ	3,600
Քէլրօ	2,000	Եէտօ	3,600
Քօֆիօ	2,200	Զէպրա	1,000
Լէօ	2,000	Զէրօ	140

Եէտօ շոգենաւը, նաւապետ Ըրվին, Հըլի նաւահանգիստը կը բեռնաւորի այժմ ընդհանուր վաճառքով, ամսոյս 20ին պիտի մեկնի անտի Իզմիր, Կ· Պոլիս և Օտեսա երթալու համար ։

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւն կ'ընծայուի ·

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ՖՐԷՏԷՐԻՔ ՀԻԼՏ
Գործակալ
Թիւ 17-18, Քիւչիւք Միլլէթ խան Ղալաթիա

ՔԻՒՆԱՐՏ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՑ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Որք ամէն տասն օրը կը բանին Լիվէրպուլի և Միջերկրականի մէջ ·

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Օրանիա	7,000	Մալթա	3,000
Ատլաս	3,000	Մորոքքօ	2,500
Ալէփփօ	3,000	Նանթ	2,500
Պոթնիա	4,600	Բավոնիա	5,000
Պալթէք	2,500	Բալմիրա	3,000
Պրիթիշ Քուին	1,200	Սերվիա	7,800
Սեֆալոնիա	5,000	Սիդիա	4,600
Քագալոնիա	4,700	Սարակօսա	3,000
Շերպուրկ	2,000	Սամարիա	3,000
Տեմերարա	2,500	Սիտոն	3,000
Կալլիա	4,000	Թարիֆա	3,000
Քէտար	2,500	Թրինիտատ	2,500
Մարաթոն	3,000		

Մորոքքօ շոգենաւը, նաւապետ Ֆէնուիք, ամսոյս 24ին Լիվըրբուլէն տաս կ'սպասուի զանազան վաճառքով ։

Ստորագրեալն արտօնութիւն ունի ուղեւորներ և վաճառք ընդունիլ Նիւ-Եորքի, Պոսթընի, կամ Ամերիկայի և Գանատայի ուրիշ և ոեւէ նաւահանգստի համար ։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ· ՃՕԼԻ
Գործակատար
Թիւ 1 Քիւչիւք Հալիլ փաշա խան Ղալաթիա

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅՆԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՔԵԱՆ
Ն· ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ·
Մարսիլիայի և Բաթումի մէջ կանոնաւորապէս բանող

Սամսոն, Տրապիզոն և Բաթում երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Լ· Մէօն, որ մայիս 20ին Մարսիլիայէն և մայիս 15ին Պոլսէն պիտի մեկնի ։

Մարսիլիա երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Լ'[illegible] որ պիտի մեկնի մայիս 23ին, երեկոյեան ժամ 5ին ։

Ուղղակի և արագ ուղեւորութիւն

Նաւուղիքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար
Դիմել առ գործակատարն
ԹԻՆԻՈԹԷ ԸՆՊՈՒԼ
Մումհանէ փողոց, Թիւ 141

Արտօնատէր Ս· ՏԱՄԱՏԵԱՆ
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ